

LUČ V RAZSVETLJENJE NARODOV!

Marko Jerman: Vitraž v cerkvi Svete družine, Ljubljana-Moste

Duhovno življenje

+++

2

FEB. - MAREC 2003

Od zgoraj in od leve:

1. Žive jaslice za božič 2002 v Našem domu v San Justu (Foto: Marko Vombergar).
2. Eden od križev, ki sta bila od leta 1935 na vrhu 106 m visokih zvonikov luhanske bazilike. Nova križa bosta iz posebne kovine, da bosta bolje kljubovala vremenu in času (Foto: Stane Snoj).
3. G. Franci Cukjati, ki je spremljal Rast XXXI. v Rog, med sv. mašo.
4. in 5. Rast XXXI. v Kočevskem Rogu in pred baziliko sv. Petra v Rimu (Foto: Lojze Rezelj).

Sedemdeset let kreposti

MARKO KREMŽAR

Sedemdeset let je dolga doba za katerokoli revijo, toliko bolj za „Duhovno življenje“, mesečnik, ki raste in rojeva sadove v diaspori, daleč od narodove glavnine.

Na vprašanje, kaj daje kaki javni dejavnosti gonilno silo, nam gospodarski strokovnjaki navadno odgovorijo, da je to korist, ali kot pravijo, 'materialni interes'. Po tem mnenju naj bi edinole koristi priganjale ljudi k delu in tako usmerjale svet.

Če se ozremo na prehojeno pot naše revije, ki spremlja že več kot tri generacije Slovencev v deželi med Andi in Srebrno reko, bi težko našli koga, ki bi se z njo okoriščal. Zato bo treba poiskati gonilno silo „Duhovnega življenja“ kje drugje in ne na gospodarskem polju. Morda lahko rečemo, da je projekt slovenske izseljenske verske revije črpal svoje sile skozi vsa leta iz skoraj neopaznih kreposti ljudi, ki so se zavzemali zanj.

Kaj je nagnilo dušnega pastirja Kastelica, da je sredi svetovne gospodarske krize, ki je takrat zelo hudo prizadela tudi rojake v Argentini, pričel izdajati v izseljenstvu slovensko versko revijo? Lahko sklepamo, da je bil to prav gotovo čut 'odgovornosti' za vero in dobrobit rojakov, ki so mu bili zaupani. A ta krepost bi bila morda dovolj za občasna pisma; reviji je moralo botrovati tudi 'upanje', ki je druga velika krepost. Ustanovitelj, izseljenski duhovnik, ni vedel, kako se bodo stvari razvijale. Ni imel sredstev, ne dovolj sodelavcev in celo na naročnike je le upal, a je vseeno pričel, ker je 'zaupal'.

Kmalu mu je priskočil na pomoč gospod Hladnik. Ta je poleg nekaj dolarjev, ki mu jih je v ta namen podaril škof Rožman, prinesel seboj iz domovine novo, a neobhodno potrebno krepost, ki je 'pogum'. Z izredno žilavostjo se je zavzel za revijo, da se je njeno še šibko steblo kmalu okrepilo. Pri tem pa je znal ohraniti občutek za pravo mero. Revija je živela v okviru realnih možnosti, kar je izraz navadno podcenjevana kreposti 'zmernosti'.

Svetovna vojna vihra, predvsem pa revolucija, ki je pretresala domovino, je postavila rojake v diaspori in tudi revijo „Duhovno življenje“ pred nelahke odločitve. Vendar njen urednik in večina naročnikov se niso pustili zapeljati glasovom raznih „osvoboditeljev“. 'Pametnost', temeljna naravna krepost, in 'zvestoba' cerkvenemu nauku sta jim pomagali, da so ostali kljub drugačnim tokovom takratnega „javnega mnenja“ neomajno zvesti resnici in pravici.

S povojnim valom imigrantov, beguncev pred komunisti, so se za revijo pojavile nove možnosti pa tudi novi izzivi. Krog sodelavcev se je razširil, krog bralcev pa je kar naenkrat presegel meje Argentine. „Duhovno življenje“ je postalo za nekaj časa ena redkih slovenskih revij, prostih partijskega nadzora, ki je držal v svojih kleščah srčiko slovenske kulture. V teh razmerah se je še povečala 'odgovornost' ljudi, ki so poleg drugih obveznosti 'požrtvovalno' sprejemali nase skrb za revijo, katera naj bi pomagala rojakom ohranjati in razvijati, skupaj z verskimi, tudi narodne vrednote.

„Duhovno življenje“ je tudi pod vodstvom prelatov Oreharja, Starca, Škerbca in sedaj Rodeta, ki so prevzeli skrb zanj, potem, ko se je msgr. Hladnik posvetil drugim nalogam, predvsem usmerjala bralce na duhovni poti k Bogu. Hkrati pa jih je morala opozarjati na nevarnosti in zmote sveta, ki jih je obdajal, pa tudi na zablode, katerim so bili izpostavljeni rojaki doma. Pri tem je ostajala vedno 'resnicoljubna' in 'pravična', ter je prav zato postala med rojaki znana kot 'verodostojen' vir informacije.

Generacije bralcev so prihajale in odhajale, revija pa je živela naprej. Nikdar si ni domišljala, da lahko pokriva vsa področja slovenske dejavnosti, ker je v duhu prave 'ponižnosti' vedela, kaj je njen namen in njeno mesto. Težave je premagovala z 'vztrajnostjo' in 'velikodušnostjo' vseh, ki so pri njej sodelovali in pri tem ne na zadnjem mestu svojih 'zvestih' raznašalcev.

Kaj je vezalo dolgo verigo rojakov, ki so z naraščajočo in z zastojnim delom omogočali življenje listu, kateri ni prijemal podpore od nikogar?

Ker je „Duhovno življenje“ katoliška verska revija, je bila ena od temeljnih silnic, ki so ji dajale življenjsko moč brez dvoma krepost 'vere'. A verskih revij v svetu, v katerem živimo, ni malo. Treba pa je priznati, da ni veliko takih, ki bi si skozi desetletja vztrajno prizadevale, da bi ohranile ne le pravo smer, ampak tudi 'kvaliteto'. A tudi ta silnica sama na sebi verjetno ne bi zadostovala.

Od prvih števil, ki jih je njen ustanovitelj bodisi prodal, bodisi porazdelil med rojake, so ljudje segali po „Duhovnem življenju“, ker je bila to slovenska revija. Celo taki, ki niso hodili redno v cerkev, so jo brali, ker je pisana v lepi in razumljivi slovenščini.

Bralci, oni pred sedemdesetimi leti in ti, danes, so se naročali na to, svojo revijo, ker sta jim bila in sta

MARIJA, eshatološka podoba Cerkve

JANEZ PAVEL II.

V Janezovem Razodetju nastopa noseča žena, ki rodi sina, medtem ko krvavordeč zmaj divja proti njej in proti njemu, ki ga je rodila. Krščansko bogoslužno in umetniško izročilo je v tej ženi videla podobo Marije, Kristusove matere. Vendar je prvi namen svetega pisatelja drugačen. Če rojstvo otroka pomeni prihod Mesija, potem je jasno, da žena pooseblja Božje ljudstvo, pa naj bo to Izrael ali pa Cerkve, Marija pa je „podoba Cerkve“.

Proti Mariji in proti Cerkvi se torej dviguje zmaj, ki pomeni satana in zlo, kakor to naznačuje že simbolika Stare zaveze; rdeča barva je znamenje prelite krvi; „sedem glav“ s kronami pomeni izjemno oblast, medtem ko „deset rogov“ pomeni goljufivo oblast, ki straši po zgodovini.

Dobro in zlo se torej spopadata. Marija, njen Sin in Cerkve predstavljajo navidezno šibkost in majhnost ljubezni, resnice in pravičnosti. Proti njim buta pošastna rušilna moč nasilja, laži in krivičnosti. Toda slavospev, ki zaključuje odlomek v Razodetju, nas spominja, da bo dokončno sodbo izreklo „odrešenje, moč in kraljevanje našega Boga ter oblast njegovega Mesija“ (Raz 12,10).

Gotovo, da je v času zgodovine Cerkve lahko prisiljena zateči se v puščavo. Puščava je tradicionalno pribežališče preganjanih, je skrivnostno in vedro okolje, ki nudi Božje varstvo. V tem pribežališču ostane žena, vendar samo omejen čas. Čas stiske, preganjanja in preizkušenj torej ni nedoločen: na kraju bo prišla osvoboditev in ura slave.

V svojem brezmadežnem spočetju je Marija popoln vzor človeka, ki je od začetka napolnjen s tisto božjo milostjo, ki ustvarjeno stvar vzdržuje in preoblikuje (prim. Lk 1,28), ter v svoji svobodi vedno izbere pot Boga. V svojem slavnem vnebovzetju pa je Marija podoba stvari, ki jo vstali Kristus kliče, naj se na koncu zgodovine pridruži polnosti občestva z Bogom v vstajenju za blaženo večnost. Za Cerkve, ki pogosto čuti težo zgodovine in grožnje zla, je Kris-

tusova mati svetlo znamenje človeštva, ki je odrešeno in obdano z odrešilno milostjo.

Zadnji cilj vsega človeškega dogajanja se bo uresničil, ko „bo Bog vse v vseh“ (1Kor 15,28) in ko - kot naznanja Razodetje - „morja ne bo več“, to je, ko bo znamenje uničevalnega kaosa dokončno uničeno. Takrat bo Cerkve stopila pred Kristusa kot „nevesta, ozaljšana za svojega Ženina“ (Raz 21,2). To bo trenutek bližine in ljubezni brez omejitev. Vendar Cerkve že zdaj predokuša veselje, ki ji bo dano v polnosti ob koncu časov, ko gleda Marijo Vnebovzeto. V romanju vere skozi zgodovino Marija spremlja Cerkve kot zgled cerkvenega občestva v veri, v ljubezni in v edinosti s Kristusom. Večno je navzoča v Kristusovi skrivnosti, zato je sredi apostolov, v samem srcu porajajoče se Cerkve in Cerkve vseh časov. Saj je bila v dvorani zadnje večerja Cerkve zbrana v Mariji, ki je Mati Jezusa in njegovih bratov. Ni torej mogoče govoriti o Cerkvi, če ni ob njej navzoča Marija, Mati Gospoda z njegovimi brati.

Pojmo torej slavospev Mariji, podobi odrešenega človeštva, znamenju Cerkve, ki živi v veri in ljubezni in je vnaprej deležna polnosti nebeškega Jeruzalema. Pesniški genij svetega Efrema Sirskega, ki so ga imenovali „harfa Svetega Duha“, je neutrudno opeval Marijo in pustil pečat, ki še sedaj živi v vsem izročilu sirske Cerkve. On je orisal Marijo kot podobo lepote: „Ona je sveta v svojem telesu, lepa v svojem duhu, čista v svojih mislih, iskrena v svoji razumnosti, popolna v svojih občutkih, čista, trdna v svojih namenih, brezmadežna v svojem srcu, odlična in polna vseh kreposti.“ Naj ta podoba odseva sredi vsakega cerkvenega občestva kot popoln odsev Kristusa in naj bo znamenje, dvignjeno med ljudstvi, kot „mesto na gori“ in „luč na svetilniku, da bo svetila vsem“ (prim. Mt 5,14-15).

(Ave Maria)

jim slovenski jezik in slovenski narod pri srcu. Hvaležni so Bogu ne le za milost vere, ampak tudi za dar slovenstva in svoje 'hvaležnosti' ne skrivajo. Radi imajo svoj narod, pri tem pa navadno ne pomislijo, da je prav 'ljubezen' največja od kreposti.

Če slovenski izseljenci, gospodarski in politični, ne bi imeli radi svojega naroda, ne bi bili pripravljeni žrtvovati za slovensko stvar ne časa ne denarja. V takem primeru bi naše skupnosti pa tudi „Duhovnega življenja“ ne bilo. Sedemdesetletni obstoj revije je dokaz, da je med nami, kljub vsem napakam in slabostim, še prisotno vsaj nekaj te ali one kreposti.

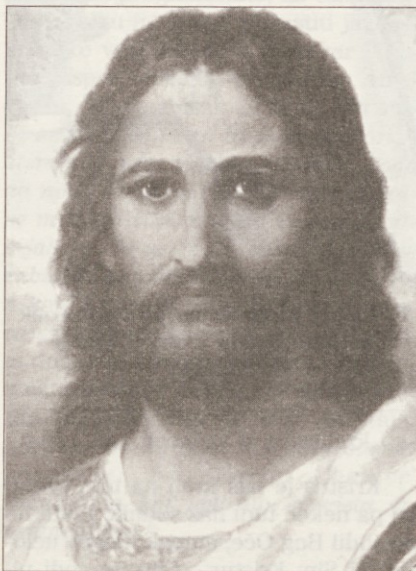
KRISTUS KRALJ

LOJZE KUKOVICA

Cerkev zaključi liturgično leto s slovesnim praznikom Kristusa Kralja. Ta praznik je v cerkveno leto uvedel šele papež Pij XI. leta 1925 kot protiutež dramatičnega razkristjanjevalnega procesa, ki je v teku že nekaj stoletij. Oglejmo si na kratko ta proces.

Martín Luter, nemški menih, je storil leta 1517 prvi usodni korak na tej poti. Tedaj je Cerkev preživljala že nekaj stoletij težko notranjo krizo. Papeštvo ni bilo na višini svojega vzvišenega poslanstva. Ravno tako ne premnogi škofje, ki so se bolj predajali posvetnim poslom kot pa pastirovanju sebi izročene črede. Tudi nižje duhovništvo še zdaleč ni bilo, kar bi moralo biti. Priprava na duhovništvo ni bila ustrezna in zadostna naloga, ki jih je od njih zahtevalo in pričakovalo verno ljudstvo. Klic po reformi v Cerkvi je odmeval po vsej Evropi. V Nemčiji še posebej. Tako se je zgodilo, da je Luter leta 1517 pribil na vrata univerzitetne cerkve v Wittenbergu, kjer je bil profesor za Sv. pismo, 95 stavkov, v katerih je izpovedal nekatere dvome o tedanjem cerkvenem nauku, posebej pa je zavračal nauk o odpustkih, ki so se tedaj takorekoč „prodajali“ po celi Evropi za graditev cerkve sv. Petra v Rimu. To je bil začetek.

Če bi ostalo samo pri tem, bi se stvar kmalu podela. Toda Luter ni zahteval samo reforme v Cerkvi, ampak je začel napadati tudi nauk Cerkve, zlasti nauk o človekovem opravičenju pred Bogom. Med drugim je pa tudi tajil, da bi Kristus ustanovil kakšno versko družbo - Cerkev, kateri naj bi poveril poslanstvo voditi človeštvo do končnega združenja z njim v večnosti. Katoliški nauk uči, da je Kristus ustanovil vidno Cerkev, kateri je izročil trojno poslanstvo in odgovarjajočo oblast: učiteljsko, s katero naj bi ljudem proglašala od Boga razodeti nauk; posvečevalno, s

katero naj bi vernikom posredovala sadove njegovega odrešenja po zakramentih; in končno vodstveno oblast, s katero naj bi božje ljudstvo vodila v nebesa. Luter je tajil razen krsta in evaharistije vse ostale zakramente, zlasti še duhovništvo, češ da so vsi verniki deležni Kristusovega duhovništva. Ena prvih stvari, ki jih je odpravil, je bila sv. maša in spoved. Človek ne potrebuje Cerkve kot posredovalke; vsak se neposredno obrača na Boga. Protestantizem ni tajil, da je Kristus učlovečena druga Božja oseba, tajil je le njegovo prisotnost v Cerkvi. Cerkev da ni potrebna, ker da se človek zveličuje samo po veri in zaupanju v moč Kristusove daritve na križu. Krst tudi ne izbriše človekovih grehov, temveč je le zunanji znak pripadnosti h Kristusu. Protestantsko gibanje je odvrnilo velik del Evrope od Cerkve. To je bil prvi korak v procesu razkristjanjenja Evrope.

Naslednji korak je storilo razsvetljsko gibanje 17. in 18. stoletja. Razsvetljenstvo ni tajilo le Cerkve, temveč že tudi Kristusovo božanstvo. Priznavalo je še Kristusa kot velikega

religioznega človeka, morda največjega, ki ga je rodilo človestvo. A Kristus naj bi bil le človek ne pa učlovečeni Božji sin. Če pa je Kristus bil le človek, ne pa tudi Bog, potem tudi ni Odrešenik človeštva. Njegovo življenje, posebej pa še njegovo trpljenje in smrt na križu, je bilo brez dvoma junaško in zatorej vsega občudovanja vredno dejanje, ki pa naj ne bi imelo nobene učinkovitosti za človekovo odrešenje.

Še nov korak v procesu razkristjanjenja je pa zanikanje Boga samega. Boga ni. Vera v Boga naj bi bilo golo praznoverje, še več, prevara, ki si jo je izmislil razred kapitalistov, da bi tako odvrčal zaslužnjene proletarce od boja za izboljšanje njihovih življenjskih pogojev s goljuživim upanjem na nek raj na onem svetu. Raj naj izžemani ljudje ne čakajo v nekem izmišljenem posmrtnem svetu, ustvariti si ga morajo s socialno revolucijo na tem svetu, edino resničnem svetu. To je učil in še uči marksizem. Ni uspel v ljudeh ubiti vere v Boga, še manj pa se mu je posrečilo ustvariti raj na zemlji. Človeštvo je moralo plačati strašno ceno za ta poskus in jo bo moralo še naprej plačevati, kajti razdejanje, ki ga je povzročil, bodo čutile in prenašale še cele generacije.

Praktično vodi v zanikanje Boga tudi današnji liberalizem, ki sicer teoretično ne taji njegovega bivanja, a je do njega brezbrizen. Tudi če Bog je, za človekovo življenje in srečo na zemlji ni potreben. To si bo ustvaril človek sam s svojo iznajdljivostjo in s svojim delom. Veliki znanstveni in tehnični napredek je tako prevzel človeka, da je začel pozabljati na Boga in ga izrivati iz svoje zavesti in svojega življenja. Danes se z najvišjih mednarodnih forumov skuša ustvariti nov svetovni red, v katerem za Boga ne bo več mesta. Ker pa iz človeka ni mogoče izriniti religiozne razsežnosti - preveč globoko je zapisana vanj - bo moral tudi novi svetovni red še računati z njo. A v tem novem redu bo smela obstajati le ena religija, ista za vse ljudi. Iz sedanjih verstev bo svetovna vlada ustvarila le eno skupno religijo, vse druge bodo morale izginiti. Svobodno ali pa nasilno. Na svetovnih forumih se že izdeluje to

novo verstvo z novimi moralnimi zapovedmi, ki naj nadomestijo sedanjih deset Božjih. Govorile bodo le o človekovih pravicah in dolžnostih do bližnjega, ne pa več do Boga.

Seveda, če pa Bog nima kaj početi v človekovem življenju, potem tudi ni več večno veljavnih moralnih zapovedi. S strahom in osuplostjo doživljamo, kako se z najvišjih mednarodnih organizmov načrtno skušajo podirati ena za drugo do sedaj veljavne občečloveške vrednote. Začelo se je z razporoko, ki se je v razmeroma kratkem času uvedla skoro v vse dežele. Sledil je boj za splav, kateremu tudi podlega država za državo. Uzakonjajo se pravice homoseksualcev do svobodnega in pravno priznanega spolnega življenja. Družini se že odreka pravica, da bi bila edina priznana za osnovno celico človeške družbe. Staršem se vedno bolj omejujejo pravice vzgoje njihovih otrok. Že se uvaža v državne zakonodaje pravica do evtanazije. Da ne omenjam prizadevanja za popolno svobodo na spolnem področju. In vse kaže, da bo šlo v tej smeri naprej, dokler ne bo tradicionalna, zlasti krščanska morala nadomeščena z drugo, moderno moralo, v kateri bo človek užival skoro neomejeno svobodo na moralnem polju.

Spričo tega postopnega odpadanja od Cerkve, Kristusa in Boga je Pij XI. smatral za potrebno, da ustanovi praznik Kristusa Kralja, čigar namen je sam označil z naslednjimi besedami: „*Kolikor bolj se skuša danes v mednarodnih forumih in državnih parlamentih zamolčavati presladko ime našega Odrešenika, toliko bolj je potrebno povsod proglašati pravice njegovega kraljevskega dostojanstva in njegove kraljevske oblasti*“. Danes, 77 let pozneje, bi papež verjetno še vse drugače napisal v uvodu svoje okrožnice.

Kaj hočemo reči, ko govorimo o Kristusu Kralju? Hočemo reči, da je Kristus prišel na svet, da ustanovi novo Božje kraljestvo, čigar podložniki - vsi ljudje - naj bi priznavali gospodstvo Božje in gospostvo tistega, ki ga je Bog poslal na svet kot Odrešenika - Jezusa Kristusa. Kot kralj in Odrešenik vabi vse ljudi v svoje kraljestvo na tem svetu in onostran-

P. Alojzij Kukovica govori na praznik Kristusa Kralja v cerkvi Marije Pomagaj

sko kraljestvo v večnosti.

Kristus je naš kralj na tem svetu, bo pa nekoč tudi naš sodnik. Ljudi ne bo sodil Bog Oče, ampak njegov učlovečeni Sin; Kristus. „Oče ne sodi nikogar, ampak je vso sodbo izročil Sinu.“ Evangelij pa pozna poleg vesoljne sodbe še drugo, mesijansko sodbo, ki se je začela že s samim Kristusovim prihodom na svet. Te sodbe ne izreka Kristus, vrši se pa ob Kristusu, kajti „*Oče ni poslal svojega Sina, da bi svet sodil, temveč da bi se svet po njem zveličal... Kdor veruje vanj, ne bo sojen, kdor pa ne veruje vanj, je že sojen, ker ne veruje v edinorojenega Božjega Sina. Sodba je v tem, da je prišla luč na svet in da so ljudje bolj ljubili temo kakor luč, kajti njihova dela so bila hudobna*“ (sv. Janez)

Kaj Kristus ob tem prazniku pričakuje od nas, svojih podložnikov, katere je odrešil s svojo smrtjo? To, da ga v resnici in v vsej polnosti priznamo za svojega kralja in Gospoda. Kristus naj vlada v naših mislih, naših besedah in dejanjih, vlada naj v naših družinah in v naši skupnosti, vlada naj v našem osebnem in javnem življenju. A ni zadosti, da poskušamo biti mi sami njegovi zvesti podložniki. Vabi nas - še več, nalaga nam dolžnost - da mu pomagamo širiti njegovo kraljestvo na zemlji. Da mu pomagamo pri-

Kratke novice

LJUBLJANA — Po prvih podatkih popisa 2002, ki ga je statistični urad izvajal med 1. in 15. aprilom, je bilo v Sloveniji 1.948.250 prebivalcev, 688.733 gospodinjstev in 775.131 stanovanj. Kot prebivalci Slovenije tokrat niso vštet tisti državljani RS, ki že vsaj eno leto prebivajo v tujini, ne glede na to, da imajo v Sloveniji še vedno prijavljeno stalno prebivališče. Po preračunu podatkov popisa 1991 po novi definiciji se je število prebivalcev v zadnjih 11 letih povečalo za 34.895 oziroma za 1,8 odstotka. (*Ave Maria*)

MARIBOR — Enajsto srečanje združenja evropskega reda viteзов vina, predstavništva za Slovenijo, je bilo 14. junija z mašo, ki jo je daroval škof Franc Kramberger in ob tej priložnosti razglasil bl. Antona Martina Slomška za zavetnika in priprošnjika vinogradnikov, vinarjev in kletarjev. (*Ave Maria*)

PONIKVA — Občine Šentjur, Slovenske Konjice in Vojnik so za dan državnosti 25. junija pripravile pohod po poti škofa Slomška. Pot so začeli v Slomškovi rojstni hiši, sklenili pa so ga s sveto mašo, ki jo je daroval mariborski škof Franc Kramberger. (*Ave Maria*)

LJUBLJANA — Na prošnjo veleposlanika ZDA v Sloveniji Johnnuya Younga je ljubljanski nadškof dr. Franc Rode ukazal, naj na obletnico terorističnega napada na WTC v New Yorku ob 14:46 zvonijo vsi zvonovi v Ljubljani in povabijo vernike k molitvi za žrtve vseh vrst nasilja in za mir med narodi. Ljubljanskim zvonovom so se pridružili tudi zvonovi druge po Sloveniji. (*Ave Maria*)

peljati nazaj vse one, ki so se izneverili njegovemu kraljevanju. Zakaj v nikomer drugem ni zveličanja kot le v njem. Kot v evangeljski priliki, tudi danes zmeraj več ljudi govori: „Nočemo, da bi ta vladal nad nami“. Ker je temu tako, naj se iz naših ust, še bolj pa iz našega življenja, dviga drugačna beseda: „*Gospod, h komu pojdemo, ti edini imaš besede večnega življenja in mi verujemo in vemo, da si ti Kristus, Sin Božji*“ in zato ponavljamo svojo nekdanjo prisego, da „hočemo zate živeti, zate nekoč umreti, in s teboj nekoč tudi kraljevati“.

Spet obljubljanje raja na zemlji

Med 26. avgustom in 4. septembrom 2002 je bila v Johannesburgu v Južnoafriški republiki druga svetovna konferenca o **trajnostnem razvoju** (šp. desarrollo sustentable). Prva je bila leta 1992 v Riu de Janeiru z imenom Eco'92 kot prva izmed t.im. 'velikih konferenc Organizacije Združenih narodov (OZN) v devetdesetih letih'. Vrh v Johannesburgu - tudi imenovan Rio+10 - naj bi bil pokazal, da **globalizacija** od te prve konference pred desetimi leti ni šla v pravo smer.

Izraz 'trajnostni razvoj' se je prvič pojavil v sodobnem besednjaku prav v Riu. Trajnostni razvoj naj bi slonel na treh stebrih: okoljski razvoj, socialno ravnotežje in ekonomski razvoj. Iz tega je razvidno, da pri tem projektu niso odmerili duhovnemu razvoju in Bogu nobene vloge in da očitno gre za neki **nov projekt raja na Zemlji**.

V Johannesburgu je bil predstavljen mednarodni skupnosti projekt z imenom **Earth Charter** (šp. Carta de la Tierra). Sopobudnika tega projekta sta Maurice Strong, predsednik *Earth Council* in Mihail Gorbačov, bivši predsednik Sovjetske zveze in sedanjí predsednik mednarodnega *Zelenega križa*. Po besedah Gorbačova naj bi listina 'Earth Charter' (EC) „zamenjala deset Božjih zapovedí“ in predstavljala „**novo etiko za sodobni svet**“, torej ji je zavestno dal verski značaj. Listina EC zahteva poleg socialne in ekonomske pravičnosti tudi pravico do splava (v jeziku EC: do „**reproduktivnega zdravja in odgovornega razmnoževanja**“) in pravico za izživeljanje homoseksualnosti (v jeziku EC: „**spolne usmerjenosti**“).

Podporniki 'Earth Charter', med njimi tudi Stephen Rockefeller, so naročili izdelati skrinjo zaveze, imenovano **skrinja upanja** ('Ark of Hope'), v kateri so shranili omenjeni dokument ter jo slovesno prenesli na glavni sedež OZN v New Yorku, razstavljena pa je bila tudi v Johannesburgu.

Prireditelji temu dogodku niso namenili medijske odmevnosti. Očitno je bilo programirano, da časniki o dogodku ne smejo obvestiti javnosti. Tako vsaj domneva časniki William Jasper, časniki revije *New American*, ki je zapisal: „**Zdi se, da naj bi se kampanja za ta manifest orkestrirala v vsej tihoti. Aktivisti bodo za novo globalno etiko zbirali podpise med politiki, v šolah in organizacijah — če se le da tako, da bi ne vzbudili opozicije Cerkve in varstvenikov življenja.**“ Revija *New American* poroča dalje, da se bo mednarodni dogovor, imenovan 'Earth Charter', kmalu znašel v šolah, učiteljskih zvezah in ustanovah javnega življenja: „**Brž ko bo zbrano zadostno število podpisov, bo 'Earth Charter' razglašena kot splošno sprejeta in nedotakljiva.**“

Po eni strani torej še vedno zagovarjanje in podpiranje splava, po drugi strani pa je iz nekega poročila, ki ga je v minulih tednih objavila OZN, možno zdaj prvič uradno razbrati, da je govorjenje OZN o eksploziji svetovnega prebivalstva samo mit.

V resnici grozi človeštvu — tako to poročilo — nevarno znižanje števila prebivalstva. Poročilo *Oddelka za demografska vprašanja* znotraj *Sek-*

cije OZN za gospodarske in socialne zadeve namreč govori o tem, da se bo še pred letom 2050 skrčilo za obstoj človeštva pomembno število 2,1 otroka na ženo. Več kot 80 odstotkov svetovnega prebivalstva bo imelo tedaj nižji prirastek prebivalstva, kakor je potreben za obstoj. Med temi državami, ki so jim doslej še posebej očitati odgovornost za „**eksplozijo prebivalstva**“, bodo Indija, Bangladeš, Kitajska, afriške države, Brazilija in Mehika. Poročilo domneva, da naj bi na takšno stanje vplivali individualizem, feminizem, porabništvo, materializem in sekularizem. Skrčenje prirastka bo imelo katastrofalne posledice v davčnem in socialno-zavarovalnem sistemu, in poročilo pravi, da se bo starostna piramida zaradi tega kmalu zrušila, čeprav bi se v te države naseljevalo visoko število priseljencev od drugod.

Postavlja se vprašanje, ali bomo kristjani zavrgli deset Božjih zapovedí ter se ogreli za njihov nadomestek, s katerim si bomo zasuli jamo nad seboj.

Prirejeno po članku v reviji *Glasnik Kraljice miru*

LJUBLJANA — V Republiki Sloveniji je 2890 rimskokatoliških cerkva in cerkvic iz raznih obdobij, 2469 pa je kot sakralni spomenik vpisanih v register uprave za kulturno dediščino Ministrstva za kulturo. (*Mladika*)

Misli za začetek LETA SVETEGA PISMA

KLAUS EINSPIELER

Na pragu leta Svetega pisma, ki se je začelo na prvo adventno nedeljo, vam hočem podati nekaj misli. Izhajal bom iz kratkega besedila na začetku Pisma Hebrejcem, ki nas lahko uvede v bistvo Božje besede. Glasi se takole: „*Velikokrat in na veliko načinov je Bog nekoč govoril očetom po prerokih, v teh dneh poslednjega časa nam je spregovoril po Sinu.*“ (Heb 1,1-2)

1. Bistvo Svetega pisma je, da nam v njem govori Bog. Tudi v Svetem pismu Nove zaveze, ko je Jezus oznanjal Božje kraljestvo, nam govori Bog sam. On je poslal svojega Sina — Beseda, ki je bila v začetku pri Bogu, je postala meso, pravi evangelist Janez. Avtor Svetega pisma je torej Bog sam. On je govoril v času Stare zaveze po prerokih, v dobi Nove zaveze pa po Sinu. To je vez, ki združuje oba dela Svetega pisma. Nihče ne more reči, da je Stara zaveza manj pomembna kot Nova, saj ima istega avtorja. Poleg tega je Bog po prerokih govoril o stvareh, ki jih v Novi zavezi ne najdemo več — saj so bile znane in jih ni bilo treba ponavljati. To so vedeli tudi pisci Nove zaveze. Ti so to, kar je bilo na videz novo, zakoreninili v Starem in tako dokazali, da je isti Bog, ki deluje v zgodovini Izraela in v Jezusovem življenju.

2. Branje je samo prvi korak — Pisec Pisma Hebrejcem nikjer ne pravi, da bi Bog človeku pisal ali izbranim ljudem ukazal, naj zapišejo, kar jim bo narekoval. *Govoril* je po prerokih in potem tudi po Sinu. Sveto pismo kot sveta knjiga torej ni bistvo naše vere. Lahko bi rekli, da je sredstvo, ki nam pomaga ohraniti to, kar je namenjeno vsaki dobi človeštva. Preroki niso bili tajniki, oz. pisci. Bili so poslušalci Božje besede, ki so s svojim življenjem in oznanjevanjem pričevali o verodostojnosti tega, kar je Bog govoril svojemu ljudstvu. Drugi so to zapisali in ohranili. Tudi Jezus ni napisal niti besede. Ljudje naj

bi po njegovem delovanju in oznanjevanju spoznali, da je Božje kraljestvo blizu. Zadnji cilj leta Svetega pisma torej ne more biti, da bolj redno beremo Sveto pismo. Branje je samo prvi korak. Razlaga besedila drugi. Bistvo je, da nas Božja beseda gane in v njej slišimo klic, ki nas poziva, da usmerimo svoje življenje po njej. V Kristusu je Beseda postala meso. Tudi v nas, v vsakem človeku in v vsakem obdobju, se mora ta Beseda ponovno utelesiti.

3. Svetopisemska besedila so bila napisana za to, da jih skupno poslušamo. Pisec Pisma Hebrejcem pravi, da je Bog govoril *nam*, tako po prerokih kakor tudi po Sinu. Prav gotovo je razvoj, da ima pri nas lahko vsak, ki hoče, Sveto pismo na knjižni polici, zelo razveseljiv. Tudi spodbude, naj sami redno prebiramo svetopisemska besedila, so bistveno oblikovale verski razvoj mnogih ljudi, ki so tako lahko svojo vero poglobili. Tako je bilo že v Jezusovem času. Samo da tedaj Svetega pisma niso hranili na knjižni polici — to je bilo predrago. Hranili so ga v knjižni polici svojega srca — znali so velike dele Biblije na pamet. In vendar je Sveto pismo najprej namenjeno skupnosti — judovski shodnici in krščanski Cerkvi. Svetopisemska besedila so bila napisana za to, da jih skupno poslušamo. Nočejo ganiti le posameznega človeka, temveč tudi skupnost, v kateri živi. Vsak lahko uresniči v svojem življenju le majhen del tega, kar hrani zakladnica Svetega pisma. Kjer pa se več ljudi

zasidra v Božji besedi, tam je tudi luč besede močnejša.

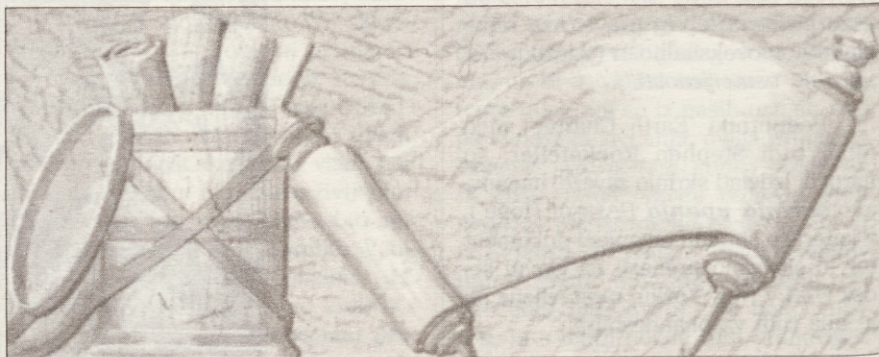
Kraj skupnega branja Božje besede je že od nekdaj bogoslužje. Leto Svetega pisma nas torej vabi, da se zavestno posvetimo temu delu bogoslužja, v katerem nam Bog govori po besedah Svetega pisma. Obnoviti bo treba kulturo branja in pozornega poslušanja, odkrivati sveta znamenja, na primer evangeljsko knjigo, ki lahko podprejo moč besede. Poiskati bo treba poti, kako bi pridiga še bolj poglobila Božjo besedo.

4. Na koncu pa še poziv: V času, ko je nastalo Sveto pismo, je bilo jasno, da se mora človek truditi vse svoje življenje za pravo razumevanje Božje besede in v pogovoru z drugimi iskati nove prijeme. Danes bi rekli, da se mora izobraževati. Sveto pismo je zahtevna knjiga. Navajeni smo, da nam časopisi in letaki s kratkimi besedami povedo, kar naj bi nujno vedeli. Večinoma taka besedila samo enkrat preberemo. Sveto pismo se kratko malo upira taki kulturi branja. Hoče, da bi Božjo besedo večkrat pretehtali in se trudili za boljše razumevanje. Izobraževanje je torej nujno potrebno. Zato vas vabim, da v letu Svetega pisma izkoristite številne ponudbe, da bi se vam odprla lepota Božje besede.

(Nedelja)

Kratke novice

LJUBLJANA — Konec junija 2002 je bil v Sloveniji na obisku ustanovitelj skupnosti Srečanje (za odvajanje odvisnikov od drog) Don Pierino Gelmini. V Sloveniji so štiri skupnosti: v Novi Gorici, na Čadrgu nad Tolminom, v Vremskem Britofu pri Divači in v Razborju pod Lisco. Slednja je namenjena dekletom in materam z otroki. (Ave Maria)

Leto rožnega venca

Rožni venec, najpreprostejša in najgloblja molitev kristjanov

Kölnski nadškof Joachim kardinal Meisner je pod gornjim naslovom ponudil pomoč kako naj izrekamo skrivnosti četrtega dela rožnega venca, ki nam ga predlaga sveti oče pod imenom „skrivnosti kraljestva svetlobe“ (Kath. net 24.10.02).

Papež je vsekakor domiselni Božji človek. Na 24. obletnico svoje izvolitve, 16. oktobra 2002, je razglasil leto rožnega venca, ki naj bi trajalo do njegovega srebrnega papeškega jubileja 16. oktobra 2003.

Ob tej priložnosti nas je obdaril z resnično čudovitim spisom o rožnem vencu, pri katerem človek takoj opazi, da ga ni pisal teoretik, pač pa — kot papež sam pove — nekdo, ki ga rožni venec spremlja že vse od njegovega otroštva. On pojmuje svoje apostolsko pismo „Rosarium virginis Mariae“ (rožni venec device Marije) kot nadaljevanje svojega prvega apostolskega pisma v novem tisočletju. Tam izrecno pove: pot Cerkve v novo stoletje in tisočletje mora biti svetost.

Istočasno velja, ponovno odkriti pedagogiko svetosti, ki je v tem, da nadvse ljubeznivo opazujemo Kristusovo obličje. Rožni venec pa je pot k temu. Pri rožnem vencu opazujemo Jezusovo obličje hkrati z očmi in srcem nje, ki mu je bila najbližja, namreč Marije. Še dobro se spominjam dogodka leta 1975 v Erfurtu, malo po mojem škofovskem posvečenju. Med službo božjo v tamkajšnji stolnici sem postal pozoren na skupino vernikov, za katere sem domneval, da so prišli od daleč. To je bila skupina nemških katoličanov iz Rusije, ki so po 35 letih prvič obiskali cerkev. Zaupali so mi svoje veliko domotožje po cerkvi. Eden od mož me je vprašal, kako naj posredujejo svojim otrokom verske resnice, ki jim bodo pomagale doseči večno življenje. Tako pametnega vprašaja mi do takrat, pa tudi kasneje ni nihče postavil. Hotel sem vsakemu podariti izvod Nove zaveze in katoliškega katekizma. Odgovorili so mi, da je prinesiti versko literaturo v Sovjetsko zvezo huje, kot tihotapiti orožje. Potem sem ponudil vsakemu od

njih molek. Začudili so se, kaj ima rožni venec skupnega s posredovanjem verskih resnic otrokom. Začel sem jim razlagati vsebino in pomen rožnega venca. Rožni venec pričnemo s križem, nato molimo vero, ki obsega celoten verski nauk. Slede prve tri drobne jagode: vera, upanje in ljubezen. To jc naš nauk za življenje. V veselem delu so nanizane skrivnosti Božjega učlovečenja v Jezusu Kristusu, v žalostnem skrivnosti njegovega trpljenja in končno v častljivem skrivnosti njegovega poveljanja. Mož je vzel molek v svoje roke in dejal: „Tako, v eni sami roki držim celoten katoliški nauk!“ Zares je imel prav.

Sveti oče nam sedaj predlaga, naj med veseli in žalostni del vstavimo še četrti del, ki ga je imenoval „svetli del“ rožnega venca. V razmišljanje nam daje pet pomembnih skrivnosti iz Jezusovega javnega delovanja: krst v Jordanu, razodetje na svatbi v Kani, oznanjevanje Božjega kraljestva, razodetje veličastva na gori Tabor in postavitve svete evharistije.

V prihodnjih mesecih bomo o tem predlogu sv. očeta še veliko slišali in prebrali, vendar nikoli ne pozabimo: bistvo rožnega venca je pripravljeno

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE

FEBRUAR

Splošni: *Kruh in voda za vse ljudi.* Za vse kristjane, da bi se zavedli skrb vzbujajočih razmer, v katerih živijo narodi, ki še vedno trpijo lakoto in žejo, in postali bolj solidarni s svojimi brati.

Misijonski: Za Cerkev v Malaziji, Singapur in Bruneju, da bi ostala zvesta svojemu zahtevnemu evangelizacijskemu poslanstvu in odprta za dialog s pripadniki drugih verstev.

Slovenski: Smo dežela zimskih športov. Molimo, da bi ob tem odkrivali lepote zimske narave, skozi katere se nam nasmiha Stvarnik. A tudi, da bi jih uživali varno, s čim manj nesrečami.

MAREC

Splošni: *Zakrament sprave.* Za Božje ljudstvo in njegove pastirje, da bi se vsak izmed njih vedno bolj zavedal pomena zakramenta sprave, ki je dar Božje usmiljene ljubezni.

Misijonski: Za krajevne Cerkve v Afriki, da bi v težavnih okoliščinah sedanjega trenutka začutile, kako nujno potrebno je dosledno in pogumno oznanjevanje evangelija.

Slovenski: „Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga!“ pravi stari pregovor. Postni čas je tudi priložnost, da se učimo varčno in hvaležno ravnati z božjimi darovi.

jenost pod Marijinim vodstvom slediti Jezusu. Zato srečno pot.

*Prevod in priredba I.P.
Glasnik Kraljice miru*

„SVETLI“ DEL ROŽNEGA VENCA

1. Ki je bil krščen v Jordanu.
2. Ki je v Kani naredil prvi čudež.
3. Ki je oznanjal Božje kraljestvo.
4. Ki je na gori razodel svoje veličastvo.
5. Ki je postavil sveto evharistijo.

„Drugi“ - Svetli rožni venec predlaga v molitev papež Janez Pavel II. Molili naj bi ga ob četrtkih, ko je Jezus postavil zakrament sv. evharistije. Veseli del rožnega venca, ki smo ga doslej molili na ta dan, pa naj bi molili ob sobotah, torej na dan, ki je posvečen Devici Mariji.

Cerkev je vesoljni zakrament odrešenja

ZVONE ŠTRUBELJ

Iz vsakdanje pastoralne prakse vemo, da zelo veliko ljudi Cerkev enači z organizacijo. Mediji in javno mnenje nasploh radi poenostavljajo in Cerkev vidijo v liku papeža, škofov, duhovnikov, vernikov, ki se udeležujejo cerkvenih obredov.

Cerkev sama pa v pokoncilskem obdobju želi predstavljati sebe kot orodje, sredstvo, zakrament božjega delovanja v svetu. Prav tu pogosto ne najdemo skupnega jezika. Gre samo za problem komunikacije? Za nespoznanje? Cerkev trdi eno, svet ali bolje današnji človek razume drugo?

Drugi vatikanski koncil je v Dogmatični konstituciji o Cerkvi, *Lumen gentium* (LG 1,8), opredelil Cerkev kot vesoljni zakrament. Ideja je bila nova, povzema pa najgloblje uvide krščanske tradicije o naravi Cerkve in o njenem poslanstvu.

V predlogu sklepnega besedila sinode Cerkve na Slovenskem prav tako beremo: „*Koncil Cerkve ne opredeljuje kot „popolno družbo“ (societas perfecta), ampak izpostavi njen skrivnostni značaj (mysterium). Skrivnost vključuje božjo resničnost, transcendenco, odrešenje, ki ga je Bog razodel v Jezusu Kristusu ... Zato je Cerkev neskončno več kot samo organizacija, je organizem Svetega Duha, je nekaj vitalnega, nekaj, kar je v stalni dinamični rasti*“ (s. 28).

Kaj pomeni, da je Cerkev vesoljni zakrament odrešenja, in kako uskladiti njeno vidno in nevidno naravo? Prepričano lahko trdim, da ta povezava velikokrat ni jasna ne v Cerkvi ne zunaj nje. Kaj je o tem povedal drugi vatikanski cerkveni zbor? Do kakšne mere smo to povezavo dojeli kristjani?

Zakrament je po klasični teološki definiciji znamenje, ki ponazarja notranjo milost. V tej luči je torej Cerkev zunanje, vidno znamenje združenja ljudi z Bogom in med seboj. Teološko je pravilno, da gre prednost notranji razsežnosti,

odrešilnemu delovanju Boga. Toda njegova odrešilna in osvobajajoča Beseda je prišla do nas ljudi v „utelešeni Besedi“, v Jezusu Kristusu. Prav zato je utelešenost, utelešenje, nepogrešljivi in dragoceni element krščanstva. Koncil govori o Cerkvi kot o skrivnosti. S tem pa ne opisuje le skrite, duhovne plati Cerkve. Njena globinska razsežnost se izraža v vidnem, v družbenem, v sociološkem. Skrivnost Cerkve ni v njeni skriti notranjosti, ampak v tem, da si je Bog po svojem Duhu izbral konkretno človeško skupnost kot orodje svojega odrešilnega delovanja. Nemški teolog Peter Hünermann trdi, da socialni, družbeni ustroj Cerkve še ni vrednoten na področju teologije in v eklezijski zavesti vernikov. Sociološke in psihološke analize te plati Cerkve seveda obstajajo. Niso pa še postale sestavni del teološkega razmišljanja.

Od tu gremo lahko še korak naprej. Če je socialna struktura Cerkve

Kratke novice

WASHINGTON — ZDA so Slovaški zagrozile, da bodo preprečile njen vstop v zvezo NATO, če bo nekdanji premier in sedanji opozicijski voditelj Vladimir Mečiar na septembrskih parlamentarnih volitvah zopet prišel na oblast. Ameriška vlada namreč meni, da je Mečiarjeva stranka nedemokratična. Takšno mnenje podpirajo s trditvijo, da je v času, ko je bila stranka na oblasti, prihajalo do velikih korupcijskih afer, pojavljale pa so se tudi težave pri spoštovanju človekovih pravic. (Ave Maria)

zakramentalno znamenje, potem postane še kako pomembno, kakšna je ta struktura in kako odgovarja vsebini, bistvu Cerkve. Če je torej Cerkev po svoji notranji naravi zakrament združenja ljudi z Bogom, s Svetom Trojico, potem mora tudi njena zunanja, sociološko empirična podoba odgovarjati njenemu poslanstvu. V to smer že razmišljajo številni krščanski misleci. Prepričan sem, da se odpirajo nove možnosti za interdisciplinarni pristop k razumevanju globoke povezanosti med vidno in nevidno platjo Cerkve.

Sinoda na Slovenskem je zagotovo odprla pot dialoga tudi v to smer. Ko prebiramo tekste sklepnega besedila (še vedno čakajo na potrditev Svetega sedeža), rahlo zaslutimo možno „slovensko“ sintezo tega perečega vprašanja. Sem in tja pa človek dobi

občutek, da preveč tarnamo nad tem, da današnji človek in današnja družba Cerkve ne razumeta prav in da je to, kar je bistvo Cerkve, njena duhovna narava, njeno duhovno poslanstvo, tuje Slovincem zunaj Cerkve in pogosto tudi slovenskim vernikom v njej. Zopet pridemo na začetno vprašanje. Cerkev trdi eno, svet ali bolje današnji človek razume drugo.

Ali ne bi bil veliko konstruktivnejši pozitiven pristop k temu problemu? Narekovala bi ga jasna in prodorna teološka sinteza preproste in globoke trditve drugega vatikanskega koncila, da je Cerkev vesoljni zakrament odrešenja.

Nasha luč

JANEZ OD BOGA

red. ustanovitelj * 1495 + 1550

8. marec

Na današnji dan pred nekaj več kot petsto leti je prijel na svet otrok, ki si je zaslužil svetništvo s tem, da je brisal solze množici ubogih, bolnih, zapuščenih. Znan je pod imenom „berač iz Granade“ (takšen je tudi naslov življenjepisa romana o njem, ki ga je napisal Wilhelm Hünermann, slovenski prevod pa je izšel leta 1971 v zbirki *Žepna knjižnica Ognjišča*). V tem španskem mestu je namreč ustanovil prvo bolnišnico. Vsak dan je hodil po mestu s čebrom na hrbtu in z dvema skledama, ki sta mu viseli čez rame, ter je beračil za svoje bolnike. „Iz ljubezni do Boga storite vendar sebi kaj dobrega, moji bratje!“ je klical meščanom. Ta izredni mož je sveti Janez od Boga, ustanovitelj reda usmiljenih bratov.

Rodil se je 8. marca 1495 na Portugalskem. Ko mu je bilo osem let, so njegovi starši prenočili nekega duhovnika, ki je potoval v Madrid in je z velikim navdušenjem pripovedoval o verskem življenju v španski prestolnici. Janez Ciudad, tako je bilo dečku ime, je bil ves očaran. Ko je duhovnik odšel, je ušel svojim dobrim staršem in šel za njim. Na poti se je otrok izgubil. Mati je po treh tednih od žalosti umrla, oče pa je, ko je ostal sam, šel za brata laika k frančiškankam v Lizbono. Deček je prišel v hišo grofovskega črednika Franca Cida v španskem mestecu Oropesa. Ostal je pri njem: najprej je bil pastir, potem pa oskrbnik posestva. Naučil se je dobro brati, pisati in računati. Cid je hotel bistrega in delavnega mladega moža prikleniti na svoj dom s tem, da mu je ponudil svojo hčer za ženo.

Janez je čutil, da ni rojen za zakonsko življenje, zato se je priglasil med prostovoljce, ki so šli nad Francoze. Njegova vojaška kariera se je končala prav bedno. Ko je bil iz vojske odpuščen, je šel pogledat domov na Portugalsko, kjer je zvedel za materino smrt in očetov odhod v samostan. Vrnil se je v Španijo, od tam pa odšel v Afriko, da bi pomagal ujetim kristjanom in morda dosegel mučeniško krono. Neki frančiškanski pater mu je rekel, da je v tej njegovi želji po mučeništvu preveč samoljubja. Janez je zapustil Afriko in šel v Granado.

V to mesto je leta 1537 prišel slavnj pridigar Janez Avilski. Njegova pridiga je Janeza tako pretresla, da so vsi menili, da se mu je zmešalo. Zaprl so ga v norišnico, kjer je na lastni koži občutil, kako nečloveško ravnaajo z bolniki. Takrat se mu je porodila misel, da bo sam ustanovil bolnišnico, kjer bodo bolnikom stregli z ljubeznijo. Zamisel je začel uresničevati kmalu. Sprva so se iz njega norčevali, kmalu pa so se meščani prepričali o njegovi junaški ljubezni, kakršne so zmožni samo tisti, ki jih podpira Bog. Škof iz mesta Tuy ga

je imenoval „Janez od Boga“ in to ime mu je ostalo. Delo za bližnjega in sveto življenje sta Janezu pridobila mnogo odličnih in premožnih prijateljev. Janez je lahko zgradil novo bolnišnico in ustanovil društvo svetnih ljudi za strežbo bolnikov, ki se je kasneje razvilo v red usmiljenih bratov.

Ko je v začetku leta 1550 hotel iz narasle reke Xenil rešiti fanta, si je nakopal pljučnico, ki je bila zanj usodna. 8. marca 1550, na svoj petinpetdeseti rojstni dan, je v Granadi umrl. Njegovo družbo bolniških strežnikov je papež Sikst V. povzdignil v red usmiljenih bratov. Leta 1630 je bil razglašen za blaženega, 1690 pa za svetnika. Papež Leon XIII. ga je leta 1886 imenoval za patrona vseh bolnišnic, bolnikov in bolniškega osebja.

SILVESTER ČUK

Gospodovo oznanjenje

25. marec

Mesto Nazaret je po vsem svetu že dva tisoč let znano po dogodku, o katerem poroča evangelist Luka in ki se ga spominjamo trikrat na dan - jutraj, opoldne in zvečer, ko se oglasijo zvonovi in molimo: „Angel Gospodov je oznanil Mariji...“ Skrivnost Gospodovega oznanjenja in učlovečenja se je dogodila v skromnem prostoru, ki je danes pod novo nazareško baziliko Oznanjenja. Tu je preprosta nazareška deklica Mirjam-Marija pristala na povabilo božjega poslanca nadangela Gabri-

jela, da postane mati učlovečenega božjega Sina. Tu je izrekla za zgodovino človeštva najpomembnejši „da“ in s tem se je začel uresničevati božji načrt odrešenja.

Marija je s tem načrtom odrešenja tako tesno povezana, da je vsak Gospodov praznik tudi Marijin. Posebej velja to za današnji praznik. Stari cerkveni koledarji ga imenujejo „oznanjenje učlovečenja preblaženi Devici Mariji“, drugod najdemo ime „začetek odrešenja“ ali „spočetje Kristusa“. Pr-

MATI TEREZIJA IZ KALKUTE

(11)

Prevaja METKA MIZERIT

votno je bil 25. marec Gospodov praznik, že v 7. stoletju so v Španiji iz nje ga napravili praznik Marijinega deviškega božjega materinstva, najbrž spričo tega, ker je bila na koncilu v Efezu leta 431 slovesno razglašena verska resnica o Marijinem božjem materinstvu. Pokoncilski preureditev cerkvenega koledarja je spet poudarila, da je to Gospodov praznik.

Zakaj je ta praznik nastavljen ravno na 25. marec? Razdalja devetih mesecev od Jezusovega spočetja do njegovega rojstva, ki se ga z lepim praznikom spominjamo 25. decembra, je gotovo hotena. Toda vprašanje je, kateri datum je izhodišče za drugega. Sodobni raziskovalci menijo, da je izhodišče bilo oznanjenje in ne božič. 25. marec, ki je pomladansko enakonočje, je v starih časih veljal za dan stvarjenja sveta in ravno zato tudi za dan Jezusovega spočetja, s katerim je bil položen temelj za novo stvarjenje. Postni čas pa je bil malo primeren za slovesnosti in po nekaterih pokrajinah so jih prepovedali. V Španiji so sredi 7. stoletja obhajali praznik Marijinema oznanjenja 18. decembra, osem dni pred Gospodovim rojstvom, drugod pa je ostal 25. marca.

V ljudski pobožnosti se je ta praznik hitro uveljavil, predvsem z vsakdanjo trikratno molitvijo angelovega češčenja. Nekdaj je skoro vsak katoliški kristjan ob zvonjenju trikrat na dan dejansko za trenutek odložil svoje delo in zmolil tri zdravamarije s pristavkom, ki kratko označuje vsebino skrivnosti, ko se je druga božja oseba naselila v Marijinem deviškem telesu in s tem v naročju človeške zgodovine. Krščanska umetnost je rada upodabljala prizor angelovega oznanjenja Mariji.

Po Marijinem materinstvu je posvečeno materinstvo vseh mater sveta, zato na današnji praznik obhajamo krščanski materinski dan. O vzvišenem poklicu matere govori tudi poslanica, ki so jo škofje naslovili na žene ob koncu drugega vatikanskega koncila: „Žene, vaša poklicanost je, da varujete domače ognjišče, da ljubite vire življenja, da imate srce za novi rod! Priče ste skrivnosti začetkov življenja. Roteče vas prosimo, da predvsem skrbite, da se ohrani človeški rod.“

Na današnji praznik obhajajo god številne žene in dekleta, ki so jim pri krstu dali ime po Mariji. Oblike tega imena so neštete.

SILVESTER ČUK

Naše delo

Spreobračati pomeni prinesiti Boga.

Žrtvovati se, je napolniti se z Bogom..

Spreobračati in žrtvovati se, je božje delo. V svoji neskončni dobroti je Bog izbral Misijonarke božje ljubezni, da mu pomagajo pri njegovem delu. To je velika milost, ki nam jo daje Bog brez naše zasluge; prinašati Kristusovo luč na vse dele sveta v najubožnejše koče.

Misijonarke božje ljubezni so pripravljene, da brez počitka iščejo umirajoče v najbolj oddaljenih in najrevnejših krajih. Pripravljenost je dokaz največje božje ljubezni.

Goreča želja reševati duše, mora biti vedno prisotna v nas. Ne smemo se navezati na določen kraj; biti moramo pripravljene, da prehodimo svet.

Delovanje in duhovno življenje

Marija, naša Gospa je bila pripravljena in je odšla v hribovski svet, kjer je ostala tri mesece, da je pomagala

svoji starejši sestrični Elizabeti.

Predno kaj podarimo bližnjemu, moramo sami imeti. Kdor hoče delati, mora najprej sam rasti v spoznavanju Boga.

Sveti Avguštin pravi: „Predno govori njegov jezik, bi moral apostol svojo dušo povzdigniti k Bogu, da bi potem izlil na druge to, kar je pil in podaril tisto, česar je poln.“

Sveti Tomaž trdi: „Tisti, ki so bili poklicani k delovanju, se motijo, če mislijo, da so oproščeni, da bi gojili duhovno življenje.“ Obe dejavnosti sta močno med seboj povezani. Na ta način se apostolat in duhovno življenje medsebojno dopolnjujeta.

Zunanje delovanje, da je plodovito, potrebuje notranje, duhovno življenje. Samo kadar ga nekdo živi v vsej polnosti, prekipeva navzven.

Kadar moramo govoriti, se ne smemo bati. Nekdo v naši notranjosti nam bo narekoval, kaj naj govorimo in kako je primerno, da povemo.

Kristus se razodeva v nas na način, da vemo, kaj moramo povedati poganom, da Ga bodo spoznali; odpadnikom, da se bodo vrnil, slabim katoličanom, da bodo dosegli Njegovo usmiljenje, dobrim in pobožnim, da se bodo prepustili Njegovi ljubezni.

Marija božja Mati je srednica vseh milosti in božjih darov. Ona je naša Mati, ker prispeva k našemu duhovnemu preroju in vzdržuje naše življenje.

Razdajati se brez počitka

Misijonarka je poslanka božje ljubezni; svetilka, ki nosi vsem božjo luč, je sol zemlje. Redovnice ne smemo gojiti druge želje, kakor žejo po Kristusu. Ne bomo se bale storiti tega, kar je storil On. Z Njegovo pomočjo in ljubeznijo se moramo pogumno soočiti z vsem, tudi z nevarnostjo in smrtjo. Misijonarka vedno

nosi Kristusa v svojem srcu in duhu. V njenem srcu mora goreti ogenj Njegove ljubezni, ki nas sili, da se neprestano darujemo drugim.

Ljubezen do vseh

Ljubezen je potrpežljiva, dobrotljiva, ni nevoščljiva, ljubezen se ne ponaša, se ne napihuje, ni brezobzirna, ne išče svojega, se ne da razdražiti, ne misli hudega. Ne veseli se krivice, veseli se pa resnice, vse opraviči, vse veruje, vse upa, vse prenese.

Misijonarka mora biti polna ljubezni do duš in trositi to ljubezen tako med kristjani kot med pagani.

Nasmehniti se Jezusu

Ubogi so upanje rešitve človeštva. Kakor smo brali, bomo pri poslednji sodbi sojeni po tem, kar smo storili ubogim. V tem so Kristusove besede popolnoma jasne; važno je, da si jih razlagamo v smislu, kakor jih je On rekel. Ko Kristus govori o lakoti, ne misli samo na pomanjkanje kruha, pač pa predvsem na pomanjkanje ljubezni, razumevanja in dobrote. Kristus je vedel, kaj pomeni biti nezaželen, ker je prišel v svojo lastnino in njegovi ga niso sprejeli. Vedel je, kaj pomeni počutiti se osamljen, zapuščen, da ga nihče ne prepozna za svojega.

To je lakota današnjih dni po vsem svetu, ki ubija veliko življenj in ruši družine. Ni samo pomanjkanje stanovanj, kamor bi se ljudje zatekli, predvsem je pomanjkanje razumevanja ljudi, ki bi bili pripravljeni odpreti svoje srce in sprejeti osamljenega, ki nima nikogar, ne prijatelja ne sorodnika.

V Harlemu (New York) naše sestre opravljajo svoje delo v jetnišnici. Večkrat, kadar mladoletne spustijo iz ječe, ni nikogar, ki bi jih pričakoval in sprejel. Pogosto se vračajo tja, odkoder so prišli, kjer je stanje brezupno. Vsi, ki pripadamo Kristusu - in njegovi smo vsi, ker smo bratje in sestre med seboj in smo izšli iz njegove ljubeče roke — vsi moramo prepoznati uboge med seboj. Pred kratkim sem okrog polnoči zaslišala otroško ječanje pred vrati. Odprla sem jih in tam je stal majhen deček. Gotovo ni imel več kot sedem let. Jokaje mi je pripovedoval:

Sveto pismo hvali vrednost prijaznosti. „Skrb v srcu tare človeka, prijazna beseda pa ga razveseljuje“ (Prig 12,25). Prijazen sem vedno v odnosu do drugega. Prijaznost ustvarja odnos. K prijaznosti spada dobrohotnost, ljubeznivost, pozornost, vljudnost, uslužnost in naklonjenost. In prijaznost potrebuje vedno kako sredstvo (medij): prijazni pogled, prijazno besedo, prijazni pozdrav.

Prijazna beseda ne stane veliko. In vendar tako skoparimo z njo. Sv. Benedikt zahteva od menih, da naj bi vedno tedaj, če nima ničesar dati, dal svojim bratom vsaj prijazno besedo. In to utemeljuje z opozorilom na Ef 4,29: „Nobena umazana beseda naj ne pride iz vaših ust, marveč le prijazna, da bi bila ob potrebi v izgrajevanje.“ To ni cenena tolažba. V tej prijazni besedi izraža menih svoje spoštovanje pred bratom. Ne zavrača ga prezirljivo. Četudi so njegova sredstva omejena, jemlje brata z njegovo zadevo resno. Voditi s prijaznostjo, to bi bila filozofija menedžmenta, ki bi se marsikateremu podjetju dobro prilegala. Toda tu se prav z denarjem izvaja oblast. Tukaj

„Šel sem k očetu in me ne mara; šel sem k mami, tudi ona me ni sprejela. Vsaj ti me imej rada.“ To je bila otrokova bolečina; razdrta družina. Otroki, ki ga ni sprejel ne njegov oče ne njegova mati. Nezaželen in zapuščen.

To je lakota in to so ubogi iz kosti in mesa. To je Kristus, ki nas prosi ljubezni, pred katerim moramo odpreti oči in srce ter ga sprejeti.

Spremljala sem naše sestre v Abesinijo in cesar me je vprašal: „Kaj bodo sestre tukaj delale, kaj lahko vršijo?“

Odgovorila sem mu: „Vašemu narodu ponujajo Jezusovo dobroto in ljubezen.“

Angel malih prijaznosti

Anselm GRÜN

dajejo odgovorni uslužbencem občutek, da nič ne veljajo, da nimajo pravice toliko prositi. Če angel prijaznosti spremlja šefa, bo okoli sebe ustvarjal ozračje spoštovanja in veselosti, ki bi njegovemu podjetju bolj koristilo kakor mrko kontroliranje, ali vsi izpolnjujejo svojo dolžnost. Prijazna beseda bo sodelavca mnogo prej motivirala kakor opozorilo na to, da podjetju gre tako slabo.

Potrebuješ angela prijaznosti, da drugega, kakor hitro ga nagovoriš, prijazno nagovoriš, da drugega, kakor hitro ga vidiš, prijazno pogledaš. Je toliko priložnosti, da slediš angelu malih prijaznosti in da obdariš ljudi okrog sebe. Seveda poznaš tudi prijaznost, ki je namerna. V nekaterih trgovinah boš doživel, da so prodajalci zelo prijazni. Toda za fasado prijaznosti čutiš hladnost, prisilo, da čimveč kupiš. Takšne prijaznosti te ne veselijo, takšne prijaznosti te jezijo ali te žalostijo. Čutiš, kako se morajo ljudje pretvarjati. Toda to zanje ni dobro.

Prosi angela malih prijaznosti, da najprej spremeni tvoje srce, da boš lahko iz svobodnega in veselega srca rekel prijazno besedo, namenil prijazen pogled, napisal prijazno pismo. Prijazen si lahko samo, če se veseliš člove-

Tedaj mi je rekel: „To je nekaj novega, kakor nov Kristusov prihod.“

Sestre so sedaj tam in ne delajo drugega kot: dajo jesti Kristusu, ki je lačen, oblačijo Kristusa, ki je nag; sprejemajo Kristusa, ki je brezupen, ki nima strehe. Da naše sestre lahko vršijo svojo nalogo, živijo v molitvi in odpovedi. Naše življenje je posvečeno Bogu in evharistiji. Vera in ljubezen, ki raste iz evharistije, nam da moč, da lahko odkrijemo Kristusa v preprostem videzu ubogih. Na ta način je ena sama ljubezen v nas, ki je Jezus, kakor je v ubogih ena sama oseba, ki je tudi Jezus.

LOJZE GROZDE -

mučenec Marijinega brezmadežnega Srca

P. ANTON NADRAH

Ko so partizani na Mirni aretirali osmošolca Lojzeta Grozdeta in preiskali njegovo torbo, so med drugim v njej našli tudi literaturo v zvezi s Fatimo. Lojze je s to literaturo hotel po splošnem naročilu ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana v domači župniji širiti pobožnost petih prvih sobot, da bi se ljudje z njo dobro pripravili na posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu, ki je bila za celo ljubljansko škofijo predvidena zadnjo nedeljo v maju leta 1943. Postavlja se vprašanje, koliko je ta literatura vplivala, da so Lojzeta pridržali, mučili in nato usmrtili.

I. Poznanje fatimskih dogodkov v ljubljanski škofiji ob koncu leta 1942

Da bomo Grozdetovo namero o širjenju pobožnosti petih prvih sobot bolje razumeli, pogledajmo, kako je bila proti koncu leta 1942 ljubljanska škofija seznanjena s fatimskim sporočilom in kako ga je uresničevala. Pri tem je odločilno vlogo odigral škof Rožman. Poleg njega je treba upoštevati literaturo o Fatimi, ki je bila ob koncu leta 1942 zelo razširjena med ljudmi.

ka, ki ga srečaš. Morda praviš, da v tebi ni veselja nad tem ali onim človekom in da zato tudi ne želiš, da bi drugega slepil. Angel prijaznosti te ne želi pregovoriti, da drugim nekaj hliniš. Najprej te hoče pripeljati do pravega veselja nad ljudmi. To veselje zahteva vero v to, da je vsak človek skrivnost, da je v vsakem neko dobro jedro, da v vsakem srečuješ Kristusa samega. Če to veruješ, potem se lahko veseliš tudi človeka, ki je nezadovoljen in ti prihaja nasproti v srditosti. Ne gledaš na zunanost, temveč na možnosti, ki so v njem. S svojo prijazno besedo boš privabil na dan veselje, ki je v njegovi duši skrito pod žalostjo in pod nezadovoljstvom. Njegov kisli obraz se bo zjasnil. In potem te bo navdal z veseljem. Ti si zanj postal Angel prijaznosti. In zdaj se tudi zanj svet pokazal prijaznejši.

1 - Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman je v Ljubljanskem škofijskem listu 30. septembra 1942 omenil, da se je s prvim petkom v septembru, 4. septembra, končala vsenarodna zadostilna pobožnost devetih prvih petkov v čast presv. Srcu Jezusovemu, ki se je začela na prvi petek, 5. decembra 1941, in da je ves narod sprejel pobudo za to zadostilno pobožnost z velikim razumevanjem in vneto gorečnostjo. Škof spodbuja, naj pobožnost prvih petkov postane ljudska pobožnost. „Dušni pastirji naj vernike povabijo, da to pobožnost deveterih prvih petkov nadaljujejo: tisti, ki je še niso začeli, naj jo začno zdaj, kdor le more, naj začne novo vrsto deveterih petkov, kolikor mogoče mnogi naj dajejo z vrednim, pobožnim in ponižnim prejemanjem svetega obhajila Jezusu zadoščenje za žalitve vseh ljudi, posebno pa našega naroda.“ Nato škof na kratko omenja fatimske dogodke in vabi, naj pobožnosti prvih petkov pridružimo še molitev rožnega venca, ki „naj postane zopet redna skupna molitev vseh krščanskih družin — tudi farne družine, (...) da se bo tako ves narod združil v eno samo molitveno armado za mir in za spreobrnjenje grešnikov.“

V Ljubljanskem škofijskem listu 30. oktobra 1942 škof zavrača brezbožni komunizem in precej obširno govori o fatimskih dogodkih ter spodbuja k molitvi rožnega venca za mir, za spreobrnjenje grešnikov in za rešitev slovenske-

ga naroda.

V novembru je bil škof nekaj tednov v Rimu in je bil sprejet v zasebni audienci pri papežu Piju XII. Prosil ga je za besedilo posvetitvene molitve Marijinemu brezmadežnemu Srcu, ki je bila nato objavljena v Ljubljanskem škofijskem listu 7. decembra 1942. V tej molitvi so na zakrit način omenjeni tudi narodi komunistične Sovjetske zveze. V isti številki je škof objavil pastirsko pismo *Posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu*. V njem je označil svoj načrt: „Tudi mi se moramo posvetiti Marijinemu brezmadežnemu Srcu, kakor mu je sveti oče posvetil vse človeštvo. To posvetitev lahko opravi vsak zase, društva in samostani. Poleg teh posvetitev se bo posvetila Marijinemu brezmadežnemu Srcu vsa škofija, duhovniki in verniki po temeljiti pripravi. Načrt je odobril sveti oče 19. novembra letos. Pripravili se bomo s tem, da pobožno opravimo pobožnost petih prvih sobot.“ Za začetek opravljanja petih prvih sobot je škof določil prvo soboto v letu 1943, 2. januar.

Škof na koncu svojega pastirskega pisma prosi vse duhovnike, zlasti pridigarje, katehete in spovednike, da seznanijo vernike s pobožnostjo petih prvih sobot, za kar naj uporabijo advent in božične praznike. Čimbolj učinkovito naj povabijo vernike, da se udeležujejo pobožnosti petih prvih sobot in se tako temeljito pripravijo na skupno posvetitev zadnjo nedeljo v maju, 30. maja 1943. Dr. Rožman sklene pastirsko pismo s povabilom duhovnikom: „Duhovniki naj za gorečo propagando te pobožnosti pritegnejo vnete vernike, zlasti člane Marijinih družb, da bo številčna udeležba tem večja in nadnaravni sadovi v dušah tem obilnejši in da kmalu doživimo uresničenje Marijine napovedi: spreobrnjenje velikega naroda in daljšo dobo miru pod materinsko vlado Kraljice nebes in zemlje.“ Podobno kakor v posvetitveni molitvi papeža Pija XII. je tu na zakrit način omenjen ruski narod.

Tako jasno in prisrčno škofovo naročilo so upoštevali vsi duhovniki ljubljanske škofije. Cerkve niso bile polne samo za prve petke, ampak tudi za prve sobote. Prvič se je to zgodilo 2. januarja 1943, ravno na smrtni dan Lojzeta Grozdeta. S svojim mučeništvom je začel pripravljati pot posvetitvi Marijinemu brezmadežnemu Srcu.

2 - Proti koncu leta 1942 sta bili v slovenskem jeziku na razpolago o Fatimi

dve knjižici in dve zloženki manjšega formata. Ni mogoče ugotoviti, katero knjižico in katero zloženko je imel Lojze v torbi, ko so ga na Mirni zajeli in preiskovali partizani. Na podlagi besedila pri dr. Strletu bi mogli sklepati, da je šlo vsaj za eno od obeh knjižic in za eno od obeh zloženek, ki jo zaradi manjšega formata in Marijine podobe dr. Strle imenuje „podobica“.

V septembru 1942 je izšla knjižica na 192 straneh *Fatima, Marijina beseda sodobnemu svetu*, ki jo je napisal Srečko Zamjen ter je še pred koncem leta 1942 doživela ponatis in potem še večkrat. Sam avtor je napisal, da „menda še po nobeni knjigi niso Slovenci tako željno segali kot po Fatimi“. V spremni besedi na začetku knjižice ljubljanski škof dr. Rožman priporoča, da bi vsi verni Slovenci sprejeli Marijino sporočilo: rožni venec in pokoro. Nato nadaljuje: „Obojega se z vso verno oprimimo! V tem je rešitev za nas in naš narod, da ostane pri življenju in dočaka boljše dni, v katerih bo zvesto služil Bogu brez strahu pred brezboštvo, ki narode tira v pogin.“ Če je imel Lojze v torbi to knjižico, je partizane gotovo razburilo navedeno škofovo besedilo in njegov podpis, kajti škof Rožman je bil takrat pri komunistih že zelo osovražen, ker je nastopal proti brezbožnemu komunizmu. V knjigi je seveda omenjeno tudi spreobrnjenje Rusije, kar je zasliševalce kaj lahko razjezilo, če so le bili na to pozorni.

Poleg te knjižice je v decembru 1942 izšla drobnejša knjižica na 64 straneh z naslovom *Sporočilo iz Fatime*, ki jo je priredil in založil Škofijski odbor za pobožnost prvih sobot v mesecu. Tudi tej knjižici je škof Rožman napisal spremno besedo, v kateri priporoča obhajanje petih prvih sobot in posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu 30. maja 1943. Nato konča z besedami: „Vse drage vernike ljubljanske škofije pozivam in prosim, da se udeležujejo pobožnosti Peterih prvih sobot, da se tako duhovno dobro pripravimo za skupno posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu v trdnem upanju, da bo po Marijini priprošnji Bog izpolnil, kar je Marija obljubila, namreč da se bo spreobrnil veliki narod, ki trpi pod jarmom brezboštva, in da bo svetu podeljena doba miru — če bomo mi resno in dosledno storili, kar je pogoj za to: da se spreobrnemo in nehamo Gospoda Boga žaliti.“ Če je Grozde imel

pri sebi to knjižico, so preiskovalce te besede gotovo vznemirile, prav tako škofov velik rokopisni podpis. Če so pobrskali po knjižici, jih je zbedel naslov: Spreobrnjeni komunist.

V decembru 1942 sta bili o fatimskem sporočilu v Sloveniji na voljo dve zloženki v formatu podobice. Najprej naj bo omenjena tridelna zloženka z naslovom *Sporočilo Fatimske Gospe presv. rož. venca sedanjemu svetu*, s podobo fatimske Matere božje na prvi strani. Precej splošno mnenje je, da je Grozde imel v zvezi s Fatimo pri sebi vsaj to zloženko, če že ni imel nič drugega. V zloženki so navedena bistvena sporočila fatimske Gospe. Omenjena je posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu in pravno obhajilo na prve sobote ter spreobrnjenje Rusije: „Da to preprečim

-2. svetovno vojno-, bi rada, da bi se svet posvetil mojemu brezmadežnemu Srcu in na prve sobote v mesecu pristopal k pravemu svetemu obhajilu. Če se bodo mojemu pozivu pokorili, se bo Rusija spreobrnila in bo mir. Drugače se bodo pa razširile po svetu hude zablode, ki bodo vžgale nove vojske in preganjanja Cerkve; dobre bodo mučili in papež bo moral veliko trpeti; več narodov bo uničenih. A končno bo le zmagalo moje brezmadežno Srce!... In svetu bo zasijala spet doba miru.“ To besedilo je moralo razhuditi komuniste, saj so si lahko mislili, da se ne nanaša samo na Rusijo, ampak tudi nanje. Zmago Marijinega brezmadežnega Srca so razumeli kot poraz komunizma.

Druga zloženka na dveh malih lističih in s podobo Marijinega brezmadežnega Srca ima naslov: *Spravna pobožnost petih prvih sobot*. Besedilo vabi k poboljšanju, molitvi in pokori ter duhovni prenovi slovenskega naroda. Na koncu

je razloženo, kako se opravlja pobožnost petih prvih sobot. Od vseh štirih besedil je v tej zloženki najmanj takega, kar bi lahko komuniste razjezilo. A če je kdo med zasliševalci vsaj nekoliko poznal fatimsko sporočilo — kar je verjetno, saj so imeli dobro organizirano obveščevalno službo — se mu je tudi ta zloženka zdela sumljiva.

Iz vsega povedanega lahko vidimo, da je bila ljubljanska škofija v času pred mučeniško smrtjo Lojzeta Grozdeta dobro seznanjena s fatimskim sporočilom, in sicer na podlagi pastirskih spodbud škofa Rožmana, obeh knjig in obeh zloženek. V adventu in ob božičnih praznikih so v zvezi s pripravo na obhajanje prvih sobot in na posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu duhovniki pridigali o fatimskih dogodkih in o njihovi povezavi s spreobrnjenjem Rusije.

II. Zavzetost Lojzeta Grozdeta za uresničevanje fatimskih sporočil

1 - Za uresničevanje fatimskih sporočil, zlasti za obhajanje petih prvih sobot in posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu, se je skupaj z mnogimi takratnimi verniki navdušil tudi Lojze Grozde. Na to sklepamo že iz tega, ker je bil vnet Marijin častilec in prefekt Marijine kongregacije v Marijanišču; že prej je opravljal prve petke in celo pridobival sošolce za to pobožnost; vedno je zelo naglašal izpolnjevanje Božje volje, ki jo je spoznaval tudi v papeževih in škofovih naročilih, njegov škof pa je naročal prav pobožnost prvih sobot.

Lojzetovo veliko zavzetost za obhajanje petih prvih sobot in s tem v zvezi za posvetitev njenemu brezmadežnemu Srcu vidimo v dejstvu, da je hotel za to navdušiti ljudi v domačem kraju, še prej pa svoje sovrstnike. Značilen je v tem pogledu njegov nastop na marijanski akademiji 8. decembra 1942, ko je kot prefekt Marijine kongregacije čisto v duhu navodil škofa Rožmana in fatimskih sporočil spregovoril: „*Biti moramo apostoli češčenja Marijinega Srca, truditi se moramo, da se ji posveti vse slovensko dijaštvo in vse slovensko ljudstvo. (...) Hočemo zadoščevati za grehe drugih in za svoje Božjemu Srcu Jezusovemu in prečistemu Srcu Marijinemu, ki so ju tudi Slovenci tako hudo žalili in ju še žalijo. — Hočemo reševati druge,*

ki so v nevarnosti, da se za vekomaj pogubijo.“

V istem nagovoru je naglasil, da se morajo kongreganisti truditi za nov, boljši red in za novega, boljšega človeka. „Izoblikovali ga bomo najprej sami iz sebe in to po vzvišenem vzoru prečistega Srca naše Matere, po Srcu, ki je najpopolnejša podoba Božjega Srca Jezusovega. Z Marijino pomočjo hočemo najprej posvetiti sami sebe.“

Prav za svojo osebno svetost si je Grozde zelo prizadeval. Za pripravo na prvi petek v januarju 1943, ki je bil tega leta prav na novega leta dan, in za pripravo na prvo soboto je v nedeljo, 27. decembra 1942, opravil sv. spoved. Spravno pobožnost prvega petka, 1. januarja 1943, je opravil v stiški baziliki, kjer je zadnjikrat prejel sv. obhajilo — kot sv. popotnico. Za prvo soboto, 2. januarja, je že prejel palmo mučeništva, saj raziskave kažejo, da je bil usmrčen že po polnoči od 1. na 2. januar.

2 - Življenje zadnjih let Lojzeta Grozdeta je v marsičem podobno življenju fatimskih pastirkov po srečanjih z Devico Marijo v letu 1917. Lojze je zelo častil Devico Marijo in bil v Marijini kongregaciji v Marijanišču zelo dejaven član, nazadnje celo njen prefekt. Kakor fatimski pastirčki je vsak dan molil rožni venec, včasih tudi po več. Molil ga je tudi za sošolce, ki jih je hotel pridobiti za dobro stvar ali jih odvrniti od nevarnosti. Kakor fatimskim pastirkom je tudi njemu šlo za to, da z molitvijo in žrtvijo reši čimveč ljudi za večnost. Zelo je cenil žrtve. Zapisal je: „Z žrtvami se osvajajo

duše za Kristusa.“ Pri svojih zadnjih duhovnih vajah v juliju 1942 je v dnevnik zabeležil sklep: „Vsak dan vsaj ena žrtvica za uspeh v pridobivanju za Kristusa.“

Lojze je bil zelo povezan z Jezusom v svetem Rešnjem telesu. Zadnji dve leti ga je prejemal vsak dan in je tudi druge vabil k pogostnemu obhajilu. Sv. maša s sv. obhajilom je bila središče njegove pobožnosti. Pogosto je hodil pred Najsvetejše v kapelo. Sv. evharistija je bila sonce njegovega življenja. Med fatimskimi pastirčki je zlasti Frančišek rad pogosto zahajal v cerkev in dolgo molil pred Najsvetejšim.

3 - Verjetno je imel Lojze s seboj na poti domov vsaj eno od omenjenih knjižic o Fatimi in eno od omenjenih zloženek, a vsaj to v več izvodih. Na to bi mogli sklepati iz zapisov pri dr. Strle-tu v knjigi Slovenski mučenec Lojze Grozde, ki je izšla leta 1944. V tej knjigi je zapisano, kaj je Lojze vzel s seboj, ko se je odpravljal domov: „S seboj je vzel latinski misal, Hojo za Kristusom za vsakdanje duhovno berivo in nekaj knjig in podobic o Materi božji iz Fatime, da bi z njimi v svojem domačem kraju širil pobožnost prvih sobot.“ Ko dr. Strle popisuje zasliševanje in mučenje Lojzeta Grozdeta, ugotavlja: „Dobili so pri njem samo latinski misal, več knjig o fatimski Materi Božji in Hojo za Kristusom; to je bilo vse.“

Kaj je nagnilo partizane, da so Lojzeta Grozdeta umorili? Če bi pri njem našli samo latinski misal in Tomaža

Kratke novice

LJUBLJANA — V Sloveniji so 14. septembra obhajali dan za duhovne poklice. Na Sveri Gori se je ob molitvi zbralo več kot 1000 vernikov iz koprške škofije, na Brezjah 2000 iz Ljubljanske nadškofije, na Ptujski gori pa 1700 iz mariborske škofije. Na nobenem teh romarskih krajev ni manjkalo mladih. (Ave Maria)

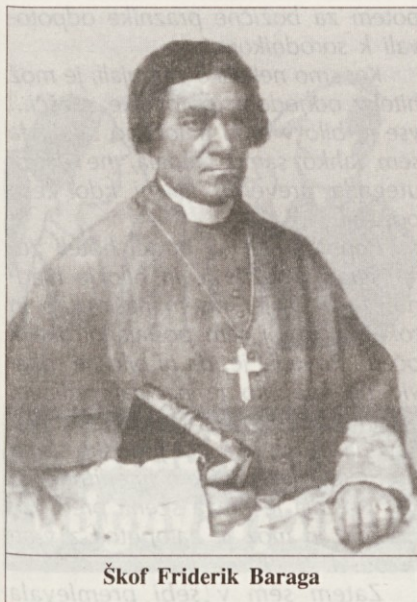
VIPAJSKI KRIŽ — V župnijski cerkvi so 2. avgusta odkrili spomenik duhovniku in narodnemu buditelju Ivanu Rejcu. Rojen je bil v Šebreljah leta 1878. Med drugo svetovno vojno so ga preganjali Italijani, po vojski pa slovenski komunisti. Umrl je v konfinaciji v Zaloščah 2. avgusta 1958. (Ave Maria)

Kempčana Hojo za Kristusom, bi se verjetno ne odločili za usmrnitev. Najdba literature o Fatimi pa je preiskovalce nagnila, da so na Lojzeta že od začetka gledali odklonilno. Vsaj kateri od zasliševalcev je vedel, da je Marija v Fatimi napovedala spreobrnjenje Rusije in s tem padec komunizma. To lahko sklepamo iz tega, ker je škof Rožman v Ljubljanskem škofijskem listu pisal o fatimskih dogodkih, o petih prvih sobotah, o pripravi na posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu in o spreobrnjenju Rusije. Isto sledi iz dejstva, da so v decembru duhovniki o vsem tem v cerkvi pogosto govorili, komunisti pa so imeli tudi pri nedeljski božji službi svoje ljudi, ki so jim o vsem zvesto poročali. Grozde se jim je zato zdel nevaren, čeprav morda o njem niso imeli nobenih drugih podatkov. Zato ga je bilo treba spraviti s poti.

Ali so zasliševalci na Mirni o Lojzetu Grozdetu vedeli kaj več, npr. da je bil zelo dejaven član Katoliške akcije in prednik Marijine kongregacije? To je možno, a neposrednih dokazov za to nimamo. Zato je najbolj na dlani sklep: Osmošolec Lojze Grozde je bil umorjen kot apostol fatimskega sporočila. S svojim zavzeanjem za čiščenje Marijinega brezmadežnega Srca, za obhajanje petih prvih sobot, za pripravo na posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu in s svojo smrtjo prav na prvo soboto, na začetek priprave vse ljubljanske škofije na posvetitev Marijinemu brezmadežnemu Srcu, je poseben mučenec in apostol Marijinega brezmadežnega Srca.

Dr. Rudolf Hanzelič je že dosegel vrh

Škof Friderik Baraga

Črna suknja

LOJZE KOZAR ML.

in malo je manjkalo, da bi se kanu prevrnil. Pa tudi sedaj se Hitri jelen ni zganil. Saj je boljša smrt kakor tako životarjenje!

Njegov rod se je skrčil na neznatno število. Pa še polovica teh se je upijanjala. Beli človek je namreč potreboval veliko kož in v zameno zanje ponujal Indijancem žganje. Zdaj so mnogi živeli le za ta strup, za to umiranje. Nič več se niso veselili belih oblakov, bučanja vetra v neskončnih gozdovih. Izgubili so svoje življenje, svojo svobodo, sebe samega.

„Ali res ni nikogar, ki bi ustavil to reko? Ali res drvimo v propad? Ni nikogar na tem širšem svetu, ki bi obrnil naš kanu?“

Reka se je z glasnim šumom valila čez skale, da je kanu nevarno poskakoval in se nagibal, potem pa je naredila nagel zavoj. Kanu je odneslo k bregu, kjer se je zaril v zemljo, Hitrega jelena pa je kar vrglo na suho.

„Si se udaril, brat?“

Hitri jelen od presenečenja ni našel besed. Pred njim je stal mož v dolgi črni suknji, bel človek, a vendar po potezah obraza zelo podoben Indijancu.

„Kdo neki je to? In od kod je padel? Ko je kanu neslo proti temu mestu, tukaj ni bilo nikogar! Slep pa vseeno nisem!“ se je čudil Indijanec.

„Pridi!“ je povabil mož v črni suknji in stopil na majhno jaso. Hitri jelen mu je pokorno sledil. Mož v črni suknji je razpihal žerjavico in pripravil ribo. Hitri jelen se je čudil sam sebi, kako to, da ga ob pogledu na belega človeka ne zajame sovraštvo. Dogaja se nasprotno. Ob njem čuti mir, nekaj ga dviga, ga dela lahkega in zdi se mu, da bo lahko kar poletel čez gozdove.

Beli mož je začel pripovedovati. Govoril je o Njem, ki je ustvaril nebo in gozdove, ribe in jelene, pa tudi ljudi, rdeče in bele. Govoril je o Očetu, ki ima rad vse ljudi, tako rad, da je poslal celo svojega Sina, da bi ljudi

rešil. Hitri jelen je poslušal kakor zamaknjen. Nikoli še ni slišal, da bi kakšen človek tako govoril, sploh pa ne bel.

Prenočila sta kar tam ob dogorevajočem ognju. Hitri jelen je sanjal čudovite sanje. Na nebu je zažarela topla, prijetna luč in iz te luči je stopil mož v črni suknji, se približal Indijancem in jih prijazno nagovoril. Obrazi Indijancev so žareli v blaženi luči, ki je izhajala iz tega moža.

Zjutraj mu je mož v črni suknji izročil drobno knjigo. „Pojdi, vrni se k svojim ljudem. Potrebujete te. Govori jim o Kristusu, ki nas ima rad. V tej knjigi je zapisano vse, kar sem ti včeraj povedal. Pojdi v miru, brat! Naj te spremlja Njegov blagoslov!“

„Sam ne bom šel. Pojdi z mano! Ti govori mojim ljudem!“

„Ne morem. Še veliko ljudi nosi reka v pogubo. Nje moram reševati. Tvoji ljudje pa bodo rešeni po tebi, brat!“ Še preden je Hitri jelen končal, se je mož v črni suknji obrnil, in že ga ni bilo več videti. Kakor da je izpuhtel v sveži jutranji zrak. Kakor da ga je vsrkal šum bližnje reke. Kakor da ga je sončna luč potegnila vase.

Hitri jelen je stisnil v roki knjižico in s hvaležnostjo v srcu mislil na svojega rešitelja. Nato se je vrnil k reki. Njegov kanu je bil še tam, niti malo ni bil poškodovan, čeprav se mu je včeraj zdelo, da se je prednji del povsem zdrobil. Sedel je v kanu in odveslal po reki navzgor.

„Res, obrnil je moj kanu. Zaustavil je reko. Hvala. Komu že. Kdo je bil ta mož v črni suknji?“

Hitri jelen se je vračal k svojim ljudem, nosil jim je luč besede, gnala ga je ljubezen do njegovega nesrečnega ljudstva. To luč, to ljubezen je v njem prižgal on, ki je obrnil njegov kanu. Hitri jelen ga je imenoval črna suknja, v resnici pa mu je bilo ime Friderik in je bil pravi božji odposlanec, rešitelj indijanskega ljudstva.

Hitri jelen je prepustil svoj kanu toku reke, ki se je rojevala iz mnogih snežišč daleč na zahodu in je zdaj drvela nekam v daljavo, kakor da ji je tam obljubljen raj. Kar se je znašlo na njem poti, je vzela s seboj, ne le izruvano drevo, temveč tudi človeka, če je bil toliko predrzen, da se je izpostavil njenemu toku.

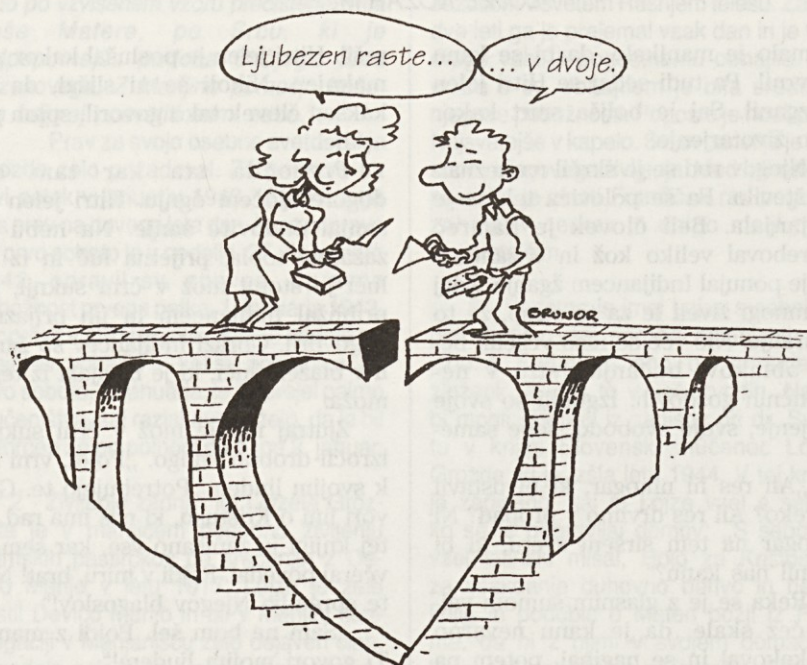
Hitri jelen bi v rokah imel še dovolj moči, da bi se uprl vodni sili, toda čemu naj se trudi! Ostal je skoraj sam, vržen v to divjo reko življenja, ki v glavnem le uničuje. Vsaj nekatere, tiste, ki so manj vredni, ki so pozabljeni od Velikega duha.

Mimo Hitrega jelena so hiteli gozdovi in v njem zbujali žalost in bolečino.

„Da, ti gozdovi so bili nekoč naši. Naši samo toliko, da smo v njih živel, lovili divjad, prisluškovali prijaznim glasovom njegovih prebivalcev. Kajti prav nič na tem svetu si ne moremo lastiti, lahko le uporabljamo podarjene stvari. Nekoč smo bili svobodni kakor jeleni ali kakor ptice. Potem pa je prišel bel človek. Iz njegovih oči je žarel pohlep. Zaželel si je naše gozdove, naše jelene, bizone, ribe. In vedno več vsega si je hotel pridobiti. Pred belim človekom so se naši ljudje morali umikati, znova in znova umikati. Beli človek je bil ne-nasiten. Poleg tega je našim ljudem prinašal smrt.“

Kanu se je zapletel v vejevje nekega drevesa, ki ga je reka odnašala

Kaj pa prepiri ?

potem za božične praznike odpotovali k sorodnikom.

Ker smo nekoliko zamujali, je mož hitel z odhodom: potovalke, plašči... vse je bilo v hipu naloženo tako, da sem lahko samo gledala, ne da bi utegnila preveriti, ali ni kdo česa pozabil.

Popoldne so se otroci hoteli zunaj igrati. Snežilo je in bilo je hladno. Toda nikjer nisem našla kap in rokavic. Takoj sem poslala otroke k očetu. Povedal je, da ni bilo ne rokavic ne kap, ko je nalagal prtljago. Nisem mu verjela in sem vzrojila. Seveda, raztresen, kot je lahko samo on, jih je v prevelikem hitenju pozabil! Nastala je prava scena pred vso družino in mož je zaloputnil z vrati in odšel.

Zatem sem v sebi premlevala zadevo: vedno je vse po starem, nikoli na nič ne pazi, nima občutka za druge, ubogi otroci bodo imeli roke vse prezeble. Vseeno pa je čudno, da ni ničesar videl. Kaj pa, če so kape in rokavice morda spravljene kje drugje? Morda sem jih pospravila v kovčke? Pohitela sem, odprla eno potovalko, drugo, dokler nisem našla lepo zloženih rokavic in kap. Nisem imela prav! V meni je začelo glodati. Želela sem prositi adpuščanja, vendar me je bilo strah. Kaj, če bo mož še vedno jezen name?

Nekoliko zaskrbljena sem čakala, kdaj se bo vrnil. Ko je vstopil, sem mu šla naproti: „Veš odpusti mi...“ Ničesar več nisem rekla. Pogledal me je in odvrnil: „Odpustim ti.“ Preplaval naju je val veselja. Bila sva kot dva zaljubljenca. Njegovi domači niso ničesar več razumeli. Midva pa sva ponovna doživela tisti „da“, ki sva ga izgovorila na dan najine poroke.

Barbara
iz revije On živi!

Kratke novice

ŠENTJOŠT NAD HORJULOM — Minilo je 60 let, kar je bila v Šentjoštu nad Horjulom ustanovljena prva vaška straža, ki je imela nalogo ščititi prebivalce pred nasiljem komunističnih partizanov, ki so prav v Polhograjskih Dolomitih uprizarjali pokole celih družin, če so bile nasprotno komunizmu. Spominska praznovanja so bila 14. julija. (Ave Maria)

Kaj bi dejali o paru, ki nikoli o nobeni stvari ne razpravlja? Razlika med moškim in žensko je nekaj izrednega, ker zaradi različnega pristopa do stvari omogoča medsebojno bogatenje. Seveda, če se oba potrudita poslušati drug drugega in se poskušata razumeti. Izmenjava pogledov, razprave, četudi živahne, pripomorejo k rasti ljubezni, ker tako drug drugega bolje spoznavata.

Kako naj ravnam? Rešitev se po-kaže, ko se odločim, da bom ustavil svoja negativna čustva in domišljijo. Odločitev, da bom začel znova ljubiti ter ponovno odprl svoje srce, da bom sprejel bližnjega, kakršen je, z novim pogledom, se imenuje adpuščanje. Kar ne pomeni izbrisati preteklosti, kot da je ni bilo, temveč začeti znova z upanjem in novimi močmi. „Prosim te, da mi odpustiš za vsakokrat, ko te nisem prosila adpuščanja, odkar sva se poročila!“ „Bilo je, kot bi se ponovno poročila“, je pripovedovala žena, „najin zakon je ponovno oživel.“

Vedno naletimo na nesoglasja. Namesto da bi razdrla ljubezen, lahko z adpuščanjem prispevamo k njeni večji rasti.

Božični prepir

Bilo je na božič. Morali bi na obisk k moževi družini, ki živi 150 kilometrov stran od nas. Pričakovali so nas za kosilo in tam naj bi tudi prespali, naslednji dan pa nadaljevali nekajdnevni izlet. Najini otroci naj bi

Gotovo se lahko zgodi, da vztrajamo pri svojih idejah in uveljavljanju svojega in nismo dovolj pripravljeni poslušati drugega. Tedaj počti. Nič hudega, če se temu ne pridružijo ironične pripombe ali obsojanja... Kajti s temi, na videz nedolžnimi, opazkami drugega ranimo, ker pokažemo, da ga ne spoštujemo. Na to se odzivamo različno, odvisno od človekovega značaja: da „eksplodiramo“, se umaknemo v molk in zagrenjenost ali vrnemo protinapad. Ljubezen se spremeni v bojni pohod in njeno mesto poskušata zavzeti strah in nezaupanje. Vzdrževanje nezaupanja in premlevanje nesoglasij je za ljubezen strup. Bolezen je huda, a še ne smrtno nevarna.

Vprašujete- odgovarjamo

1. Ali mi lahko na kratko poveste, koga imamo za „ločene brate“, o katerih se včasih piše v verskih listih?

Ločeni bratje so tisti kristjani, ki so se v 2000 letih krščanske zgodovine ločili od katoliške Cerkve, ki veruje, da je edina prava Kristusova Cerkve, ker je v celoti ohranila njegov nauk in apostolsko nasledstvo v rimskih škofih, ki so poglavarji vesoljne Cerkve, papeži. Cerkve je na žalost že v prvih stoletjih doživela nekaj odpadov, a te odpadle skupine so se v naslednjih stoletjih delno vrnile k Cerkvi, ali pa še obstajajo, toda v tako majhni meri, da o njih ne bom tukaj govoril.

Prva velika ločitev od edine skupne Cerkve se je izvršila v 9. stoletju. Začela se je pod carigrajskim patriarhom Focijem in postala dokončna pod patriarhom Mihaelom Cerularijem leta 1054. Tedaj se je mnogo vzhodnih krščanskih skupin ločilo od Rimsko-katoliške Cerkve. Te danes poznamo pod imenom „pravoslavne cerkve“. Glavna njihova zmota je, da ne priznajo papeža za vrhovnega poglavarja Kristusove Cerkve. V ostalem so pa ohranili vso skupno vero; imajo tudi prave škofe in duhovnike (duhovniki so lahko poročeni, škofje ne), imajo tudi vseh sedem zakramentov in verujejo v vse dogme, ki jih je skupna Cerkve do tedaj proglasila. Ker so razlike v veri dosti majhne, je upanje na ponovno združenje veliko večje kot pri drugih krščanskih ločenih skupinah.

V 16. stoletju je prišlo do protestantskega ločitvenega gibanja, ki je imela za posledico, da se je velik del Evrope ločil od prave Cerkve. Začetek tega gibanja, ki se imenuje tudi reformacija, je bil katoliški redovnik Martin Luter (1438-154....), nato Zwingli (1484-1531) in Calvin (1509-1564) ter končno angleški kralj Henrik VIII (1491-1547). Vsi ti so raztrgali cerkveno edinstvo. Tako je nastala najprej evangeljsko-luteranska cerkev, malo pozneje evangeljska reformirana cerkev in končno anglikanska cerkev, ki je prevzela večino iz prejšnjih dveh. Od teh ločenih cerkv so se potem razvile zelo številne sekte. Te protestantske cerkve so pa že bolj oddaljene od katoliške kot so pravoslavne.

Zadnja desetletja, zlasti še po 2. vatikanskem koncilu, je nastalo veliko ekumensko gibanje, ki se trudi, da bi se vsi ločeni kristjani združili znova s katoliško Cerkvijo pod ednim vrhovnim pastirjem, papežem. Veliko dobre volje je videti pri vseh kristjanih, da bi se boleča rana ločitve kmalu zacelila. Kdaj se bo to zgodilo in če se sploh bo, nam je seveda prikrito.

2. Ali je kdaj dovoljeno skupno obhajanje zakramenta sv. pokore s splošno spovedjo in splošno odvezo?

Osebna in natančna spoved vseh še ne spovedanih smrtnih grehov in odveza vsakega posameznega vernika je edini redni način sprave vernikov z Bogom. Tako nas uči Cerkve v katekizmu katoliške Cerkve (št. 1484). Le v primerih velike potrebe se je dovoljeno zateči k skupnostnemu obhajanju zakramenta pokore s splošno spovedjo in skupno odvezo. Z drugo besedo povedano: Cerkve dovoli v izrednih primerih, da se podeli zakramen-

talna odveza skupini vernikov brez predhodne posamične spovedi. Cerkve to dovoli v smrtni nevarnosti, ko ni časa ne priložnosti, da bi se vsi, ki želijo prejeti odvezo svojih grehov, tudi posamič spovedali. Ta primer je lahko razumljiv.

Drug primer je pa v kakšni drugi veliki potrebi. Taka velika potreba more nastopiti, kadar zaradi velikega števila vernikov ni dovolj spovednikov, da bi v primernem času vse spovedali, kakor je treba, namreč vsakega posameznika in bi zaradi tega verniki morali ostati brez svoje krivde dolgo časa brez zakramentalne milosti ali pa brez sv. obhajila. V takih primerih verniki na viden način pokažejo, da se svojih grehov kesajo in se jih sklenejo v bodočnosti varovati. Po tej tako splošni spovedi, duhovnik vsem skupaj da splošno odvezo. Takšna odveza spokornikom odpusti vse grehe, vendar morajo imeti namen — na katerega mora duhovnik spovedance opozoriti -, da se morajo, kakor hitro bodo to mogli, v posamični spovedi spovedati vseh velikih grehov, ki so jim bili s splošno odvezo odpuščeni. Med tem časom smejo seveda hoditi k obhajilu. Cerkve še pristavlja, da samo veliko število vernikov ob kakšnih praznikih ali romanjih še ne opravičuje duhovnikov ne ljudi, da bi se poslužili te vrste obhajanja zakramenta sv. spovedi.

Ker se je v nekaterih bolj „naprednih“ deželah začelo uvajati brez zadostnih razlogov takšno skupno obhajanje zakramenta sv. pokore, je Janez Pavel II. pred nekaj meseci naslovil na vse škofe pismo, kjer jim je zelo resno naročil, naj pazijo, da se v njihovih škofijah ne bo začela uvajati kakšna drugačna navada; če se je pa že uvedla, naj te zlorabe z vso odločnostjo odpravijo.

LK

NASMEH nas nič ne stane, vendar čudežno deluje. Obogati tistega, komur je namenjen in ne osiromaši tistega, ki ga poklanja. Zablesti kot sončni žarek, a spomin nanj lahko ostane za vedno. Nihče ni tako bogat niti tako reven, da si ga ne bi mogel privoščiti. Z njim lahko vsak samo pridobi. Nasmeh prinaša srečo v hišo, pozdrav prijatelju, pomoč pri sklepanju poslov. Je počitek utrujenemu, kažipot zgubljenemu, sončni žarek žalostnemu in najboljše naravno zdravilo proti jezi. Ni ga moč kupiti, izposoditi, izposoditi ali ukrasti, ker ima vrednoto samo, kadar se ga podarja.

Zanimiva in pestra življenjska pot mons. Janeza Hladnika

(3)

Dr. Izidor Cankar

V decembru leta 1936 je prišel v Buenos Aires za jugoslovanskega poslanika dr. Izidor Cankar, pisatelj, literarni kritik, vseučiliški profesor in, žal, nekdanji duhovnik. Prav zato je naletel v Buenos Airesu pri nekaterih ljudeh na nasprotovanje. Kardinal Copello je o tej zadevi vprašal za mnenje tudi g. Hladnika, ki mu je povedal, da dr. Cankarja priporoča dr. Korošec, ki ve, zakaj ga je poslal v Argentino.

G. Hladnik je imel z dr. Cankarjem vedno prijazno razmerje. Poslanik mu je za vsako številko „Duhovnega življenja“ dal 50 pesov, kar je pomenilo tedaj 25% vseh stroškov. Slovenci so bili pri njem vedno lepo sprejeti in so mu tudi nudili uspešno sodelovanje. Na javnih prireditvah, ki so imele državni značaj, je dajal slovenski cerkveni pevski zbor slovesnostim posebno kategorijo.

V diplomatskih krogih je dr. Cankar užival velik ugled kot mož širokega obzorja, ki je obvladal francoski in angleški jezik. Ko je g. Hladnik leta 1958 obiskal domovino, je šel pozdravit tudi dr. Izidorja Cankarja. Neizmerno je bil vesel njegovega obiska. V svojih spominih je g. Hladnik zapisal: „Sodim, da sem doprinesel nekaj k temu, da je umrl spravljen s Cerkvijo komaj štirinajst dni po mojem zadnjem obisku.“

Prvo slovensko romanje v Lujan

Slovenci so romali v Lujan že pred letom 1936, vendar le kot skupina na hrvaškem romanju. Leta 1936 pa je slovenska skupnost v Buenos Airesu in okolici že toliko narastla, da so lahko tvegali lastno romanje. G. Hladnik je preskrbel romarski vlak, za katerega so razprodali 600 vozniških listkov. Vreme je bilo krasno in razpoloženje radostno. Z romarji je bila tudi večina osebja jugoslovanskega poslaništva in vsi trije slovenski duhovniki.

Slovenski mešani pevski zbor pod vodstvom pevovodje Cirila Jekšeta, okrepljen za to priložnost, je povzdignil vso slovesnost. Rojaki so bili ponosni na slovensko pesem in so uživali ob močnem petju v tako veliki cerkvi. Sveto mašo je daroval g. Kastelic, pridigo pa je imel g. Doktorič. Za to priložnost je izdal g. Hladnik posebno romarsko knjižico, ki je vsebovala pesmi in mašne molitve ter je ostala slovenskim romarjem ne le kot spomin na romanje, temveč tudi kot molitvena knjižica.

Navdušeni so se vrnili s sklepom, da bodo romanje vsako leto ponovili, kar se je res dogajalo vse do leta 1945. Takrat so pa imeli nevšečnost z urugvajskimi romarji in njihovim nadškofo, ki so jim s svojo dveurno zamudo preprečili mašo in onemogočili romanje. To je povzročilo precej nejevolje in za nekaj let prekinilo slovenska romanja.

Šele leta 1948, s prihodom povojnih priseljencev, smo Slovenci zopet poromali v Lujan in sedaj se tja vrše veličastna slovenska romanja vsako drugo nedeljo v maju. Na častnem mestu pod baziliko, kjer so Marijine podobe raznih narodov, ima svoj prostor tudi brezjanska Marija Pomagaj in tudi slovenska zastava je našla mesto v Marijini kapelici.

Urednik „Duhovnega življenja“

Ta revija, ustanovljena sprva kot priloga „Slovenskega tednika“, se je leta 1934 osamosvojila. Ustanovitelj in prvi urednik je bil g. Jože Kastelic. Hotel je priti do tedenske izdaje in je s tem tudi nekaj časa uspel, toda to je bil prehud napor tako zanj kakor za slovenske izseljence. Pred prihodom g. Hladnika v Argentino sta izšli že 102 številke. Tudi Hladnik je dobival revijo že v Zagreb in v Kostanjevico. Leta 1936 pa je izšla 6. marca 103. številka že pod Hladnikovim vodstvom. Od tistega dne je vsak mesec redno izšlo „Duhovno življenje“ na 16 straneh in z ovojnim listom.

Ko se je g. Kastelic vrnil iz Evrope,

je spet prevzel za nekaj časa vodstvo revije. Kmalu je odšel za nekaj mesecev v mesto Rosario, da tamkaj pripravi izredno številko, posvečeno Jugoslovanom v tem mestu in okolici. Medtem je Hladnik izdal še „Duhovno življenje“ za december in za božič 1936. Nato je prišlo do zastoja v rednem izdajanju. Šele februarja je izšla pričakovana rosarijska številka. Nato je izšla velikonočna številka, ki je bila cela knjiga lepega branja, in nato še v juniju pod naslovom „Slovensko dekle“.

G. Kastelic je bil vse preveč velikopotezen. Hladnik je zapisal: „Jaz mu kar nisem mogel slediti v njegovih tiskarskih podvigih, ki so zahtevali obilico denarja.“ Ko se je izčrpalo vse, kar je prinesel iz Evrope, je spet ostal suh in brez možnosti nadaljevanja. Zopet je moral zaigrati g. Hladnik. Do konca 1937. je izdal štiri mesečne številke, a že v drugačnem formatu.

Z letom 1938 je spet prevzel vodstvo Kastelic, ki je v tem novem zagonu izdal šest števil do meseca junija, nakar je sporočil g. Hladniku, da on ne bo več nadaljeval tega dela. Toliko denarja, kot ga je on trošil z izdajanjem prelepih mesečnih izdanj, ni bilo mogoče zbrati. Hladnik je bil, nasprotno, vedno za bolj skromno mesečno obliko. Slednjič je ostalo pri njegovi zamisli in g. Kastelic je v letu 1938 prepustil uredništvo in upravo Hladniku.

Že leta 1937 je Hladnik začel z objavljanjem svojih potopisov po Argentini, ki so postali najbolj zanimivi del „Duhovnega življenja“. Vsako leto je napravil eno ali dve potovanji po notranjosti države ali pa tudi izven dežele. Potopisi so se nadaljevali kar čez vse leto. Tako so bralci revije spoznali vso Argentino, koder je živelo kaj naših ljudi.

Poleg tega je bil Hladnik tudi odgovorni urednik „Slovenskega tednika“ v času, ko je bilo treba kriti slovenska društva pred sumom simpatij s komunizmom. Tudi v tem tedniku je izšlo mnogo njegovih črtic in slik iz življenja, nabranih med njegovimi obiski med Slovenci na dušnopastirskih potovanjih.

Največja naklada „Duhovnega življenja“ pod njegovim vodstvom je dosegla dva tisoč izvodov.

Utrjevanje slovenske verske skupnosti

G. Hladnik je bil praktičen človek. V salezijanskem bogoslovju v Ramos Mejiji je odkril klerika Vladimirja Zmeta, doma iz Vitovelj na Vipavskem, ki je leta 1938

dokončal študije. Po stari slovenski navadi so mu rojaki pripravili v Buenos Airesu veliko slovesnost prve slovenske nove maše v Argentini. Vse, kar je bilo slovenskega in vernega ter narodno zavednega, se je zbralo tisto nedeljo na Avenidi del Campo. Naslednjo nedeljo so novo mašo ponovili prav tako slovesno tudi na Avellanedi med prekmurskimi rojaki. Pozneje so imeli novomašne slovesnosti tudi za dva slovenska salezijanska duhovnika, ki sta bila posvečena v Čilu.

Leta 1941 je bil velik dogodek za buenosaireško skupnost obisk salezijanskega misijonarja Ludvika Perniška. Ta rojak, doma iz Radeč pri Zidanem mostu, je bil misijonar med Indijanci v Neuquenu. Poznal je vse Indijance te obširne pokrajine. Med njimi je odkril znamenitega rojaka inženirja Benigerja, priznanega znanstvenika, ki je živel med tamkajšnjimi Indijanci. Misijonarju Pernišku so v Buenos Airesu pripravili izredno počastitev, ki je plemenitega moža ganila do solz.

G. Hladnik je zapisal: „Slovesnost prvega sv. obhajila smo imeli vsako leto. Priporočal sem, naj se otroci pripravijo

vsak v svoji fari, naslednjo nedeljo pa smo imeli 'drugo' sveto obhajilo in prvo za tiste, ki so bili tako naši, da sem jih jaz pripravil na prvo srečanje z Jezusom. Torej naj bo še birma, tako smo sklenili.“

Na Avenidi del Campo se je potem vršila birmanska slovesnost. Zakrament je podelil generalni vikar buenosaireške nadškofije mons. Antonio Rocca. Tudi to je bil vesel dogodek, ki je vsem ostal v lepem spominu.

Leta 1939 so se rojaki v Buenos Airesu slovesno spomnili tudi 400-letnice Sv. Gore. Ob tej priložnosti so izdali svetogorske podobice, ene s slovenskim in druge s španskim besedilom. Bratovščina svetega rožnega venca pa je takrat nabavila lepo zastavo s podobo svetogorske Marije.

Romanja in izleti

V času pred drugo svetovno vojno so se rojaki iz Buenos Airesa zbirali na raznih romanjih po večkrat na leto.

Luhansko romanje se je vršilo tisti čas še v novembru. Zadnja nedelja v majniku

je bila namenjena romanju v Lourdes, v kraju Santos Lugares. Zadnjo nedeljo v oktobru, ki je rožnovenski mesec, so poromali v cerkev v Novo Pompejo v Buenos Airesu. Kmalu po veliki noči pa so pohiteli v Berisso, kjer je bila tudi velika skupina Slovencev. Poleg tega so delali v januarju romarski izlet v San Antonio de Padua ali pa v Estancio San Juan.

Bili so to dnevi veselja, ki so utrjevali slovensko skupnost in večali zanimanje za slovensko službo božjo ter za revijo „Duhovno življenje“. Po letu 1939 so vpeljali tudi vsakoletno prireditev „Duhovnega življenja“ v salonu San José v ulici Azcúénaga, kjer se je zbralo do tisoč rojakov. Prireditev je bila delno v slovenščini in delno za argentinsko občinstvo po špansko.

Ob jugoslovanskih državnih praznikih so pa imeli svečano sv. mašo v kaki središčni cerkvi, pozneje vedno pri Sv. Rozi.

Po knjigi Od Triglava do Andov priredil Stane Snaj

Drugič dalje

Fantovska Marijina družba v Metliki v času kaplanov Janeza Hladnika (sedi spredaj, v sredi, z duhovniškim ovratnikom) in Borisa Komana (drugi levo od Hladnika, v talarju). Tretji znanec je Jože Repovž (stoji v prvi vrsti v sredini desno od g. Hladnika).

KRSTI, POROKE IN SMRTI

V SLOVENSKI SKUPNOSTI
V ARGENTINI LETA 2002

KRSTI: Luka Matej Menvielle-Fink (ZDA), Sofía Petkovšek-Stefe, Cintia Ivana Magister-Zupanc, Alejo Nicolás Lallire Suyo-Hočevar, Franci Gabrijel Urbanija-Jazbec, Katja Ema Rode-Bukovec (Slov.), Mora Inés Čeč-Servin, Avguštin Malovrh-Podržaj, Marko Aleksander Kolkaj-Smole, Josefina Barle-Goljevšček, Lucijana Vombergar-Selan, Ivan Urbančič-Zupanc, Maksimilijan Heller-Podboj, Lucija Pregelj-Grabnar, Alenka Ivana Rezelj-Šušteršič, Janez Ignacij Jereb-Cerar, Martina Koželnik-Vitrih, Marija Viktorija Miklavc-Selan, Irina Lucijana Rode-Luchetta, Erika Marija Pregelj-Svetlin, Lucia Ramírez-Možina, Tomaž Aleksander Voršič-Pérez Lera, Andrej Močnik-Eisner, Milena Rant-di Paolo, Rudi Aleksander Sirc-Selan (Slov.). (25 otrok)

POROKE: Martin Magister in Milena Kristina Arnšek (Slov.), Hernán Mario Amalfi in Veronika Irena Tekavec, Ariel Nicolás Rojas in Marija Soledad Žumer, Boris Aleksander Žužek in Luciana Gazzotti, Stanko Hrovat in Damjana Sparhakl, Ivo Majhen in Tončka Trobec, Claudio Selan in Marcela Skvarča, Mirko Goljevšček in Silvija Adamič, Edgardo Javier Gómez in Marija Veronika Cop, Martín Bidegain in Andreja Veronika Trpin, Alejandro López in Gabrijela Petkovšek, Sergio Eduardo Nicastro in Silvija Tekavec, Martin Petkovšek in Carolina Bensabat, Sergio Bosio in Irena Štrfliček, Ignacij Hostnik in Natalia Tolosa, Gabrijel Indihar in Gizela Potočnik, Andrej Martin Grilj in Veronika Marta Vombergar, Sandi Šturm in Teodora Geržinič, Edgardo Rodolfo Pasti in Lučka Zupanc, Juan Ignacio Casavilla in Silvija Marija Poglajen, Walter Corvalán in Irena Roza Vidmar. (21 parov)

SMRTI: Albin Avguštin (89); Anton Karin (91); Jože Hribar (76); Justina

Scagni, roj. Komel (94); Bogdan Mako-vec (73) (Slov.); Gefka Javoršek, roj. Grintal (84); Feliks Urankar (82); Silvo Lipovšek (81); Andrej Goljevšček (66); Stanko Lavrenčič (76); Lija Kambič, roj. Žumer; Ivana Stajnk, roj. Godina (96); Ludvik Gnezda (74); **Franc Gnidovec** (87); Miha Ribnikar (48); Tone Novljan (77); Boža Kavčič, roj. Gudrih (73) (Slov.); Marija Amon, roj. Tekavec (56); Majda Hočevar, roj. Markež (74); Irena Jesih (54); Justino Božič (79); Ivan Mehle (93); Janez Fekonja (88); Stanko Malalan (86); Marta Jeločnik, roj. Bedenčič (72); Marija Urbanija, roj. Novak (84); Ciril Bole (98); Marija Zorka Čotar, roj. Černe (93); Jože Marolt (66); Ladi Penko, roj. Logar (87); Franc Kores (78); Rok Kurnik (73); Joža Markež (78); Pavla Qualizza, roj. Stanonik (77); Julka Kržič (79); Ivanka Boštjančič, roj. Spiler; Gustavo Raul Granelli (44); Francka Mehle, roj. Škrlj (90) (Kanada); Jože Grabnar (63); Marija Krajnik, roj. Krušič (76); Elizabeta Lavrič, roj. Pavšek (88); Marija Berlot (87); **Franc Novak** (80); Pavel Bajda (68); Angela Munda, roj. Dolenc (80); Lojze Srebot (77); Zora

Kralj, roj. Perdan (82); Albina Guzelj, roj. Jesenovec (83); Milena Potočar, roj. Hočevar (80); Marija Kopač, roj. Stanonik (84); Franc Fajfar (76); Stanko Troha (73); Marjan Pfeifer (74); Ana Čuk (84); Ivan Poberšnik (87); Bogomir Tršinar (77); Matija-Miki Lazar (56); Milan Boc (79); Olga Goljevšček, roj. Zelinšek (87); Amalija Krošelj, roj. Koman (94); Nadja Savron (74); Janez Piber (69); Ivan Rogina (78); Aleksander Pengov (80); Zorka Gris, roj. Gale (80); Stanislav Humar (83); Avgust Jeločnik (80); Franc Smrdelj (74) (Slov.); Stanko Sovič (87); Tine Selan (70); Ljudmila Sotler (93); Nikolaja Iglič, roj. Adamič (75); Rozalija Lavrenčič, roj. Rupar (68); Milan Ecker (80); Silvija Savnik (75); Janez Gričar (80); Agica Kratnar, roj. Skoberne (82); Stane Škerlj (82); Marija Božič, roj. Suban (76); Gabrijel Kranjc (81); Ana Markež, roj. Skarlovnik (42); Francka Burjek, roj. Cerar (80); Milka Rožič, roj. Strehar (88); Jože Mandelj (73). (84 oseb)

Op.: Med umrlimi so omenjeni tudi predvojni naseljenci.

Po Oznaniilu

Freske v zunanji kapeli cerkve Marije Kraljice miru na Kureščku

(5)

Umetnostni kritik Milček Komelj analizira slikarsko delo Lojzeta Čemažarja na Kureščku: „V svojo nosilno risarsko stilizacijo in pojmovanje simbolike je vsrkal izročilo liturgične zgodovine in do skrajnosti ublaženega ekspresionizma, v hoteni shematičnosti in brezmadežni jasnini, ki izključuje vsakršen odtенок človeške strasti oziroma notranje krčevitosti ali pretresljivosti, sicer tako značilne za izpovednost v življenjski negotovosti razklanega zgolj zemškega človeka. Namesto take bolečine poživlja upodobljeno figuralno sožitje s svojo duhovno ubranostjo zveneča tišina rastoče negibnosti, popolne zbranosti in posvečene predanosti upanju, usmerjenemu v molitev.“

Levi del druge stene, ki je v barvnem tisku objavljen na 3. strani platnic te številke, razlaga slikar Lojze Čemažar: „V spodnji polovici nam freska približuje Marijino in Jožefovo dar-

ovanje Jezusa v templju. Starček Simeon, poln Svetega Duha in v daru tolažbe, dviga Božjega Sina in se zahvaljuje. Prerokinja Ana pozornost spremlja besede o Odršeniku in Simeonovo napoved. Marija sprejema navdihnene besede z desnico na srcu, jih v njem ohranja in tiho premišljuje. Njen mož, sveti Jožef, jo v tem spremlja, ji stoji ob strani, jo bodri in tolaži.

Nad sv. Jožefom je upodobljen sv. Alojzij Gonzaga, zavetnik mladine in priprošnjak za čisto mladost (1568-1591). S križem in rožnim vencem v rokah se bliža osrednjemu motivu nebeške slave Kristusa in Matere Marije.

Nad otrokom Jezusom, ki ga dviga starček Simeon, je pri dejanju podelitve odveze naslikan frančiškan in svetniški kandidat **p. Vendelin Vošnjak**, rojen v Šmartnem v Šaleški dolini (1861-1933), ki v pomenski povezavi s tem, kar v Duhu napoveduje in izraža Starček Simeon, opravlja službo 'rešitve' (deli božje usmiljenje). Obličje angela ob dečku, ki

V PRIMEŽU

REVOLUCIJE

(5) IVAN LAVRIH

Partizani so kmalu uvideli, da gradu ne bodo nikdar zavzeli s puškami, strojnici in minometi, ampak da rabijo tanke in težke topove, da z njimi porušijo debele grajske stene. Vse to orožje pa je bilo treba pripeljati v bližino gradu, zato so partizani prosili za premirje in poslali v grad neko dekle z naročilom za posvet. Vse to je bila le pretveza, da bi si lahko utrdili svoje položaje na Marofu in okolici gradu ter pripeljali topove. Civilne delegacije z gradu niso sprejeli, zahtevali so oficirje. Ti so šli, vendar partizani niso sprejeli nobene njihove zahteve. Zahtevali so popolno predajo in razorožitev. Grajski oficirji so to odklonili in boj se je spet začel.

Iz Zapotoka je prišla ponovna patrulja z ukazom za izpad iz gradu. Poveljniki vaških straž so bili razdeljeni, eni za, drugi proti. Ostali smo v Turjaku. V sredo ponoči smo videli na Zapotoku tri rakete, znamenje, da so borci od tam odšli in smo tako ostali popolnoma sami.

V sredo in četrtek se je boj nadaljeval. Granate so padale vsepovsod. Zidovi so se rušili, stropi so padali, vendar borci niso odnehali. Lačni in žejni so se borili, da rešijo Ljubljano. Cisterne z vodo je zadela granata in voda je bila nepitna.

Komunisti so videli, da so vsa njihova napadanja zama, zato so predlagali novo premirje; tako bi se spet lahko utrdili in pripeljali italijanske tanke in topove čisto v bližino gradu. Tokrat je prišla v grad cela vrsta deklet, ki so nam povedala, da so Grčarice padle, da so komunisti postrelili vse ranjence, zato so prosile, naj borci nikdar ne odlože orožja, ker bodo vsi pobiti, četudi so komunisti obljubili amnestijo. Predlogov, ki so jih komunisti napisali, turjaški oficirji niso sprejeli.

Z delegacijo deklet pa je prišel v grad tudi izdajalec, turjaški gostilničar Prajer, in trije belokrajnski študentje, komunisti, ki so trdili, da so dezertirji. V nahrbtnikih so prinesli dolge vrvi in jih pod vodstvom Prajerja, ki je grad dobro poznal, v noči na nedeljo spustili skozi grajske line. Komunisti so na te vrvi navezali lestve in po njih v nedeljo zjutraj prišli v grad ter zažgali strelivo.

V petek in soboto je bil v gradu pravi pekel. Samo v dveh urah, od štiri do šestih popoldne, so Italijani izstrelili iz svojih tankov in topov 395 granat, ki so eksplodirale v gradu. Italijani so s svojimi topovi obstreljevali grad prav od vseh strani, posebno pa iz Marofa. Vse je bilo v ruševinah, toda borci niso odnehali. Nekaj je bilo mrtvih in mnogo ranjenih.

S pomočjo Prajerjeve izdaje so partizani vdrli v grad v nedeljo zjutraj. Borci so dvakrat udarili po njih, ob tem sta France Kadunc iz Zdenske vasi in Franc Boštjančič s Ceste izgubila življenje. Iz razvalin se je pojavil Tone Perne in zavpil: „Izpad, rajši smrt kot predajo.“ Toda bilo je prepozno. Grad je bil v ognju. Strelivo je eksplodiralo. Partizani so vdrli na grajsko dvorišče. Partizanski komandant je kričal: „Predajte se, obljublamo amnestijo vsem, tudi poveljnikom.“ Seveda jim ni nihče verjel. Predaja se je začela. Vendar so pred predajo borci od sobe do sobe prisegli: „Če bo sovražnik - naš brat - tudi sedaj prekršil dano besedo o amnestiji, tedaj prisegamo pri živem Bogu, da se bomo tisti, ki bomo ostali živi, kot eden dvignili in nadaljevali borbo proti verolomnemu sovražniku.“

Dve beli zastavi sta se pojavili, ena na dvorišču, druga pa na zunanji strani obzidja. Borba je bila končana in turjaška tragedija se je začela. To se je zgodilo na nedeljo, 19. septembra, ob enih in dvajset minut.

Ves potek sem opazoval skozi lino v grajskem stolpu, kjer je bila majhna sobica. Tam sva bila skupaj s Francetom Malovrhom (rdečelasim kaplanom iz Škocjana pri Turjaku), ki je po vojni odšel v Španijo in tam leta 1964 umrl.

Borci so počasi odhajali skozi glavna grajska vrata in tam polagali orožje. Mnogi so jokali. Kakih 700 jih je bilo. Jaz sem bil med zadnjimi. Šel sem skozi kapelo, kjer so na tleh ležali ranjenci. Rad bi jih še enkrat videl in jim dal obvezo. Z njimi sta bila dr. Kožuh in kaplan Ivan Sitar. Ko sem šel mimo Ludvika Hrena iz Dobrepolja mi je dejal: „Gospod kaplan, vi imate samo sandale, jaz pa imam dobre čevlje. Sezujte me in obujte moje čevlje. Kaj se ve, kod boste morali hoditi, jaz bom itak ustreljen ...“ Seveda čevljev nisem vzel. Le blagoslov in odvezo sem mu dal in odšel s solzami v očeh ... Ko so ranjence naslednji dan streljali, 36 jih je bilo, je Ludvik ušel. Kar zavalil se je v dolino po grapi in si rešil življenje. Danes je v Argentini. Ustrelili so 28 ranjencev.

Tako je nanoslo, da je bil moj par France Malovrh (ta veliki, eden od poveljnikov na Turjaku). Več kot dve uri smo morali stati na grajski poti. Komunisti so nas popolnoma izropali. Ure, prstane, denarnice, tudi obleko, če je

prejema odvezo, ponazarja naše nebeške spremljevalce, ki nam kažejo pot k luči in sreči večnega življenja

V zgornjem delu freske je upodobljena skupina naših velikih misijonarjev. Tudi ta del je pomensko povezan tako z osrednjo podobo kakor tudi s sliko darovanja v templju. Misijonarji namreč prinašajo luč v razsvetljenje poganov in posredujejo rešitev, ki jo je Gospod pripravil pred očmi vseh narodov. Tako po Božji volji vodijo ljudstva iz teme k luči razodete resnice. Povsem na levi je naslikan misijonar **Ignacij Knoblehar**, rojen v Škocjanu na

Dolenjskem (1819-1858), ki je deloval v Sudanu. Ob njem je deček črne polti. Misijonar v družbi dveh mladih Kitajcev je salezijanec **Jožef Kerec**, rojen sv. Sebeščanu v Prekmurju (1892-1974). Na sliki zgoraj je ob šotorišču predstavljen **škof Friderik Baraga**, apostol Indijancev in svetniški kandidat, rojen v Mali vasi pri Dobrniču (1797-1868). Angela - eden z lilijo in drugi s prižgano svečo (simbol čistosti in večne luči) - kažeta pot čistega in lepega življenja: da bi nekoč uzrli Boga.“

Sledi predstavitev freske na tretji steni.

bilo kaj dobrega, vse je šlo. Pretepali so nas z biči, jermeni in vrvmi, psovali so nas z najgršimi psovskimi in partizanke so nam pljuvale v obraz, posebno nas duhovnike so vzele na piko. Zaničevanje je bilo nepopisno. V tem času so od nekje prinesli dolge vrvi in žico. Roke so nam zvezali z žico, po sredi vrste pa dali vrv, na katero so nas privezali. Seveda so Italijani komunistom pomagali in slišati je bilo, kako so se norčevali: „Bomo naredili rižoto iz njih.“ Najbolj nesramne pa so bile partizanke - terenke, ki so prišle od vsepovsod, da so nas zasramovale.

Ko smo bili vsi zvezani, se je začel naš križev pot. Najprej do Marofa. Tu je bila veselica, harmonika je pela, vse je bilo pijano, mi pa smo sedeli na travniku in so nas pretepali.

Ko so se partizani, Italijani in njihove priležnice nadvigali, smo morali začeti pot proti Velikim Laščam. Na Rašici se je zbralo ogromno ljudi iz Ponikev in dobrepolske doline, ki so prinesli vse sorte jedi in pijač za nas. Seveda se ni nihče smel niti dotakniti vseh teh stvari. Samo eno je bilo dovoljeno: pretepanje in zasramovanje. Joj, koliko molitve in koliko prošenj za odpusčanje je bilo v naših srcih. Proti večeru smo končno prišli v Velike Lašče. Tam so nas zopet izpostavili novim terencem in komunistom. Odpeljali so nas proti železniški postaji, kjer so bili zgrajeni veliki silosi za žito in nas natrpali vanje. Noč je bila strašna. Zunaj barak je bilo vse podivjano. Komunisti so streljali v barake in več je bilo ranjenih.

Zjutraj je posebna komisija razdelila ujetnike v štiri skupine: 1- poveljniki in organizatorji, 2 - duhovniki in bog-

oslovci, 3 - legionarji prostovoljci, 4 - mobiliziranci. Tiste, ki so bili v prvi skupini, so takoj postrelili, vendar se je trem posrečilo uiti. Duhovnike in bogoslovce so zopet zvezali z žico in jih odpeljali na železniško postajo, kjer je že čakala vsa okrašena lokomotiva in nekaj živinskih vagonov. Nas so zmetali v en vagon. Hudo je bilo. Roke so nas strašno bolele. Žica se je zajedala v kožo in meso, že več dni smo bili brez vsake hrane ali pijače. Res pravi križev pot in to na prvem vlaku n, „osvobojenem ozemlju“.

Mlad partizan, naš stražar, je prišel k meni in rekel: „Gospod, ali boli?“ Za božjo voljo, kar naenkrat gospod, prej pa samo „preklefi hudič, izdajalec“ itd. „Nimam veliko“, je nadaljeval, „vendar mama mi je dala malo sladkorja v škrniceljčku, ko so me mobilizirali in prav z veseljem vam ga dam.“ Škrniceljčka nisem mogel prijeti, kar usta sem mu odprl in mi ga je skrivaj stresel v usta. To je bil najboljši sladkor, kar sem ga jedel v življenju. Fantek, če si še kje, naj ti Bog poplača in te blagoslovi.

Ko smo prišli v Kočevje, so nas odpeljali v zapore naravnost v kočevski grad, kjer so že bili zaprti četniki, ki so jih ujeli v Grčaricah.

One, ki so ostali v Laščah, so deloma postrelili že tam, v gozdu nad postajo. Dr. Kožuh je bil na čelu obsojencev in je na glas molil rožni venec, ko so jih peljali na morišče. Ostale so v živinskih vagonih odpeljali v Kočevje v dijaški dom in od tam so drug za drugim izginjali v temno noč.

Tak je bil konec Turjaka in njegovih hrabrih borcev. Naj bo za vselej pribito: Turjaka niso zavzeli partizani, ampak

Italijani s svojimi topovi in tanki, čeprav komunisti trdijo, da je bila to „največja partizanska zmaga nad izdajalci slovenskega naroda“.

GRČARICE

Kakor Turjak, tako bodo tudi Grčarice zapisane v zgodovini našega naroda kot nepotrebna in žalostna tragedija.

Grčarice so majhna kočevska vas, ki je bila med vojno skoraj popolnoma izseljena. Le župnik Franc Krašna je junaško vztrajal. Krašna je bil leta 1945 imenovan za župnika v Sori na Gorenjskem. 7. januarja 1946 sta ga dva knojevca skupaj z gimnazijskim profesorjem verouka dr. Filipom Terčeljem v dolini pod Sorico umorila.

Dražja Mihajlovič je pozival, naj se slovenski protikomunistični borci pridružijo slovenskim četnikom in major Novak je odredil, naj bodo Grčarice zbirna točka. Tu naj bi pričakali 300 srbskih četnikov iz Gorskega Kotarja, ki so bili že na Brodu ob Kolpi, se z njimi združili kot redna jugoslovanska vojska in nato odšli proti Jadranskemu morju, da se srečajo z Angleži, ki se bodo tam izkrcali. To so bila navodila, ki naj bi prišla od Mihajloviča in Novaka.

Odziv vaških straž je bil prav majhen, saj majorju Novaku niso zaupali. Tudi med četniki je vladalo nezaupanje. Nobenih resnih dokazov niso imeli, da so vse te obljube resnične. Vendar je bilo dano povelje, da se morajo v Grčaricah utrditi in postaviti bunkerje zunaj vasi in v vasi sami. Četnikov je bilo okoli 200 in so bili razdeljeni v štiri bataljona. Poveljnik vseh je bil Srb Danilo Koprivica-Borut. Kurat posadke

Kočevski grad, v katerem so imeli partizani oktobra 1943 zaprte ujetnike s Turjaka in Grčaric. Grad je bil požgan in uničen v partizanskem napadu na domobransko postojanko, ki je trajal od 9. do 12. decembra 1943. Napad je zahteval hude žrtve. Med branilci je padlo 31 domobrancev, sedem civilistov in 8 Nemcev, ki so prišli na pomoč. Med napadalci so bile žrtve izredno hude, saj je padlo 100 partizanov: v Tomšičevi brigadi 37, v Loški brigadi 55, v Šercerjevi 6, skupno število padlih, ranjenih in ujetih partizanov je bilo 248.

pa je bil Tonček Šinkar, bivši kaplan v Mirni Peči. Bili so prav tako dobro oboroženi z lažjim orožjem in dobro pre-skrbljeni s hrano in strelivom. Z vojaškega stališča pa so bile Grčarice zelo slab kraj za obrambo. Vas je stala v dolini in bila obdana z gozdovi, kot naravna tarča za napad.

Kurat Šinkar mi je po posebnem kurirju poslal pošto v Dobropolje, da bi me prav rad videl in da naj pridem v Grčarice, če le morem. Seveda je bila zadeva zelo nevarna, ker so se partizani potikali po vseh gozdovih okrog Grčaric. Na srečo sem imel partizansko „prepustnico“, to je dovoljenje, da smem potovati po „osvobojenem“ ozemlju, podpisano od Janeza Marna-Črtomirja in Nika Šiliha-Borisa, političnega komisarja. Ker ne vem, če bom imel še kdaj priložnost pisati o Janezu Marnu, naj na tem mestu o njem napišem vsaj nekaj besed.

Z Marnom sva bila prijatelja že kot študenta. Po okupaciji se je pridružil partizanom. V mesecu maju 1942 so bili partizanski oddelki reorganizirani in Marn je postal komandant prvega bataljona Zapadnodolenjskega odreda. Pod svojo komando je imel vso Suho krajino in tudi dobropoljsko dolino. Imel je tudi nalog, da ščiti glavni stan partizanske komande, ki je bil nekaj časa v Jauhah nad Kopoljami, torej v moji fari. Tako je imel Marn mnogo priložnosti poslušati in govoriti z najvišjimi predstavniki partije. Marn je bil prvi, ki je med partizani spoznal strahovito laž Osvobodilne fronte, ki naj bi bila neka koalicija oziroma ozko sodelovanje krščanskih socialistov, sokolov in komunistov. Popolnoma jasno je videl, da imajo v OF vso oblast komunisti in da se le norčujejo iz sokolov in krščanskih socialistov. V dolomitski izjavi, podpisani 1. marca 1943, so se vse stranke javno in uradno predale oblasti komunistične partije, Marn pa je že leto prej vse to točno videl. Govoril je o tem s svojimi zaupniki v bataljonu, toda na žalost je vse prišlo na uho Kidriču, ki je odredil čistko med krščanskimi socialisti, ki so „povzročali vojaške in politične težave“, kakor poroča Kocbek v svoji Tovarišiji. Mnogo krščanskih socialistov in drugih je bilo likvidiranih.

Z vsemi temi težavami je prišel Janez Marn v juliju 1942 k meni v dobropoljsko kaplanijo. Bila je noč in z njim

je prišel neki France, družinskega ime-na se pa ne spomnim. Na dolgo sta mi razlagala svoje težave in povedala, da pod nobenim pogojem ne bosta ostala hlapca komunistične partije in me prosila, če jima lahko pomagam, da bosta kako prišla v Ljubljano. Seveda sem vse to storil. V Ljubljani, v Petričkovi slaščičarni je nato Marn povedal svojo žalostno zgodbo Mirku Javorniku, glavnemu uredniku Slovenskega doma, in njegovemu sodelavcu Francetu Dolencu. Marnovo pričevanje je bilo objavljeno v Slovenskem domu.

To epizodo na kratko omenjam zato, da bo zapisano za zgodovino, da je bil Janez Marn prvi med partizani, ki je do tal spoznal komunistično laž o sodelovanju vseh strank v Osvobodilni fronti in imel dovolj poguma od partizanov pobegniti in povedati vso resnico.

Z Marnovo prepustnico sem se torej 6. septembra odpeljal s kolesom v Grčarice, kot me je Šinkar prosil. Brez vsakih težav sem prišel tja. Joj, kako me je bil Tonček vesel. Bil je to državni praznik in Tonček je imel zjutraj mašo za četnike in eden od četnikov, Borut po imenu, je imel po maši navduševalni govor, čeprav je videl, da ni veliko navdušenja med četniki. Jaz pa sem prišel tja popoldne. Tonček me je peljal po vasi, pokazal bunkerje, zalogo streliva in hrane, me predstavil komandantu Borutu, nato pa sva šla sama iz vasi in se tam, sedeč na smrekovih hlohah, res odkrito pogovarjala o sedanjem stanju in upih za bodočnost. Strašno ga je bolela razcepljenost naroda, politična in vojaška; videl je, da nekdo neke laže in daje direktive višjih komand, ki ne obstajajo; jasno je videl, da Grčarice niso pripravne za kakšno obrambo, a vendar se je kot vojak pokoril, da ne bi dal drugim vojakom slabega zgleda. Zanimivo je bilo tudi to, da ni prav nič verjel Angležem. Saj ni vedel povedati zakaj, neka podzavest mu je to narekovala. Povedal mi je tudi, da mora biti v Kairu, kjer pošiljajo angleški vladi poročila o stanju na Balkanu, neka „lumparija“. To besedo je uporabil, češ da so poročila zlagana in se silno boji, da bomo vsi skupaj od Angležev prevarani. Rabil je besedo „nasamariti se“. Mnoge njegove ideje so se mi zdele čudne, kar preroške, danes pa vidim, da se ni motil.

Več kot dve uri sva se pogovarjala.

Nato sva opravila sveto spoved in sem se poslovil. Bil je že skoraj mrak. Komaj sem se peljal kaka dva kilometra od Grčaric, me je že ustavil partizan s puško. Prav lepo sem se mu nasmejal, mu pokazal prepustnico, ga pohvalil, da dobro opravlja svojo službo, in me je spustil naprej, da sem srečno prišel domov. Šinkarjevih besed nisem mogel pozabiti.

Kaj se je godilo v Grčaricah, sam nisem videl oziroma doživel, pač pa sem bil po padcu Grčaric in Turjaka zaprt v Kočevju s samimi četniki in ti so mi ponovno do podrobnosti povedali, kako so se borili v Grčaricah.

Že osmega septembra so tri partizanske brigade: Šerčerjeva, Gradnikova in Tomšičeva, napadle Grčarice od vseh strani. Napad je bil strahoten. Bilo je nad 600 partizanov. Četniki so morali zapustiti bunkerje zunaj vasi in se umakniti v vas. Telegrafist je poročal v Ljubljano Novakovi komandi, da je položaj obupen, toda nazaj je prišlo povelje: Držite za vsako ceno, pomoč je blizu.

Strahotna borba se je nadaljevala. Poveljnik Borut je bil težko ranjen in komando je prevzel Milan Kranjc, bivši poveljnik Legije smrti. Boj je trajal ves dan devetega septembra in četniki so celo naredili protinapad na enem sektorju ter pognali partizane v beg. Nato pa so partizani pripeljali protitankovski top in začeli streljati naravnost v četniške bunkerje, ki so se podirali drug za drugim. Mnogo četnikov je bilo ranjenih in več ubitih.

Še enkrat so četniki sporočili v Ljubljano, da je položaj nevzdržen, toda odgovor je bil enak: Vzdržite, pomoč je blizu. Borba se je nadaljevala v petek, 10. septembra. Kljub partizanski premoči partizani niso mogli napredovati. Tedaj pa so jim Italijani prišli na pomoč z dvema topovoma. Italijani so streljali na četniške utrdbe do srede popoldne. Poveljnik Kranjc je pripravil podroben načrt za izpad kljub Novakovemu povelju, da morajo ostati na položajih. Toda do izpada ni prišlo, ker je mina ubila poveljnika Kranjca in njegov naslednik Strniša je kar okleval in ni vedel, kaj storiti. Nekateri oficirji, posebno Not, so se začeli pogajati za predajo, drugi pa so bili prosti, posebno ranjenci in vojaki bivše Legije smrti pod poveljstvom Kranjca. Toda do neizogib-

Neuravnovešen značaj pospešuje bolezen

DR. HUBERT POŽARNIK

Med bolniki, ki prvič iščejo pomoč zdravnika obče prakse, jih je polovica takih, katerih težave so prvenstveno duševne narave. Ti bolniki sicer tožijo nad stalno utrujenostjo, nespečnostjo, neješčnostjo, glavoboli, visokim krvnim tlakom, alergijo, čirrom na želodcu in drugimi telesnimi motnjami in boleznimi, strokovnjaki pa vedo, da gre v teh primerih pogosto za tako imenovane psihosomatske težave.

Že dolgo časa je namreč znano, da nekatera čustva, če so zelo močna in dolgotrajna, povzročijo telesne motnje in celo okvare posameznih organov. Ker so čustva povezana z značajem, si oglejmo, katere poteze značaja večajo tveganje telesnih bolezni.

Pretirano tuhtanje. Mnogi ljudje se ne morejo otresti problemov, med drugim tudi zato, ker se v mislih kar naprej vračajo na pretekle probleme, ker ne prenehajo premišljevati o sedanjih, ali zato, ker si v najbolj črnih barvah slikajo tiste, ki jih domnevno šele čakajo.

Dvoje vrst ljudi je nagnjenih k tuhtanju. V prvo skupino sodijo plašni, negotovi, nesamozavestni in nesamostojni ljudje, ki vidijo povsod nevarnost in komaj rešljive težave. Za drugo skupino ljudi, ki so nagnjeni k pretiranemu tuhtanju, pa je značilno, da so preveč zahtevni in kritični do sebe. Zato kar

naprej razmišljajo, ali so naredili vse tako, kot je prav ali najboljše, kje so ga morebiti polomili, kaj mislijo ljudje o njih ali kako bi se v prihodnje bolje odrezali.

Pretirana želja po nadzoru. Za nekatere ljudi je značilna potreba, da imajo sebe, druge ljudi in stvari pod nadzorom. Posledica je, da so pretirano natančni in redoljubni, togi in nespon-tani, saj želijo, da vse teče po vnaprej določenem načrtu. Taka je žena, ki ne najde miru, dokler v hiši ni vse pospravljeno in urejeno. Ker take želje nikoli ni mogoče povsem zadovoljiti, so ti ljudje nepretrgoma napeti, nezadovoljni, nemirni, dejavni in zato tudi utrujeni.

Pretirano prilagajanje. So ljudje, ki si ne upajo ravnati v skladu z lastnimi potrebami in živeti zase. Pomembnejše jim je, da se z vsemi ljudmi dobro razumejo, da jih drugi ljudje

cenijo, sprejemajo in imajo radi. Ker jim je že misel, da bi morali živeti z nekom v prepiru, neznosna, se izogibajo konfliktom, vedno požrejo svojo jezo, skušajo obvladati sebe do skrajnosti, ne upajo si ničesar zahtevati zase ter skušajo vedno in povsod ustreči drugim. Ker ti navadno ne kažejo veliko hvaležnosti, so ti ljudje pogosto razočarani. Toda njihov sklep je tudi tedaj napačen, saj sklenejo, da bodo v prihodnje „še boljši“.

Pretirana storilnost. Nekateri ljudje vse svoje osebno ali poklicno življenje merijo in ocenjujejo po tem, kaj zmorejo. Zato dosedanje dosežke nepretrgoma primerjajo z onimi v preteklosti, še bolj pa z dosežki drugih ljudi. In gorje, če ugotovijo, da zaostajajo. To pa skoraj vedno ugotovijo, ker imajo visoke, pretirane zahteve do sebe. Ker jih doseženo nikoli ne zadovolji in se morajo nepretrgoma dokazovati sebi in drugim, se ne morejo nikoli umiriti in spočiti, pač pa sklenejo še bolj zagrizeno tekrovati s seboj in drugimi. Lep primer tega so ljudje, zasvojeni z delom.

Sovražnost. Ločimo naslednje odnose do soljudi: k ljudem, stran od ljudi in proti ljudem. In prav slednji ljudje, ki jih „odlikujejo“ velika mera sovražnosti, zavist, omalovaževanje, škodoželjnost, prepirljivost, trma, tekmovalnost in želja, da gre vse po njihovem, s tem močno ogrozijo svoje zdravje; dokazano je, da ljudje s tem značajem med drugim nekajkrat bolj pogosto zbolijo za čirrom na želodcu ali za srčno kapjo. Isto velja za tiste, ki mislijo, da je življenje boj vseh z vsemi, v katerem preživijo le najmočnejši, da je napad najboljša obramba ali da je „zob za zob“ pravilna življenjska strategija.

Pretirana negotovost. Niso redki ljudje, ki imajo občutek, da brez tuje pomoči ne morejo držati korak z drugimi ljudmi ali biti kos zahtevam življenja in dela, zato pretirano visijo na drugih ljudeh ali pa se tolažijo, pomirjajo ali opogumljajo s cigaretami, z alkoholom, zdravili in s poživili.

Večina ljudi tudi malo ve o svojem telesu in o povezanosti med duševnim in telesnim dogajanjem. Zaradi tega napačno razlagajo razne telesne reakcije in vzroke zanje. Posledica tega sta lahko nepotrebna zaskrbljenost in vznemirjenost pa tudi povsem napačen poskus odpravljanja težav. To še posebno velja za

nega je moralo priti. Partizani so obljubili četnikom življenje, prost odhod do Sušaka, kjer naj bi srečali Angleže, ranjence pa bodo odpeljali v partizanske bolnice, toda četniki se morajo takoj razorožiti. Ranjeni komandant Borut je vse to odklanjal, pa tudi ranjenci. Vendar je do predaje prišlo.

Kapetan Radivoj Fajdiga-Vojči, ki je bil z ljubljanskim četniškim odredom poslan na pomoč četnikom v Grčarice, je naletel pri vasi Rakitnica na močne partizanske zasede in ni mogel prodreti. Ker je bil prešibek, se je umaknil in nato prišel skupaj s podpolkovnikom Dežmanom in ribniško vaško stražo na Turjak.

Predalo se je 171 četnikov, 18 je bilo ranjencev, padlo pa jih je 11. Oficirji so zahtevali, da partizani drže svoje obljube, saj so jih obljubili. „To je naša garancija“, je rekel partizan in

nastavil puško na prsi četnika.

To je konec grčarske tragedije. Slavni komunist Pero Popivoda je pregledoval dolge vrste četnikov, če so dobro zvezani z žico za dlani, glasno je hvalil italijanske vojake, kako dobro in natančno so streljali s topovi in partizanke so objemale in poljubljale Italijane. Uporavljeno, saj so Italijani, ne partizani, zavzeli Grčarice. Najeta drhal in terenci, ki so prišli od vsepovsod, so zasramovali četnike, vanje pljuvali, jih okradli prav vsega in jih pretepali. Oni pa so ponosno korakali proti Dolenji vasi, kjer so prenočili. Naslednji dan so odšli proti Kočevju in kurat Tonček Šinkar jih je vodil. V Kočevju so jih natrpali v male celice kočevskega gradu in tam sem jih ponovno srečal, ko so me pripeljali s Turjaka.

Drugič dalje

Duhovno življenje je objavilo

PRED 60 LETI (1943)

FEBRUAR — MAREC

ROJAKOM NA JUGU

Izseljenski duhovnik Janez Hladnik obvešča v *Duhovnem življenju* svoje rojake na jugu Argentine, da bo na svojem potovanju med 1. in 17. februarjem obiskal rojake v krajih Mar del Plata, Tandil, Cinco Saltos, Plaza Huincul, Villa Regina, Bahía Blanca in Olavarría.

SLOVESNA SVETA MAŠA NA AVELLANEDI

Č. g. Franjo Schnurer, salezijanski duhovnik na obisku iz Čila, je imel

7. februarja sv. mašo tudi med prekmurskimi Slovenci na Avellanedi. V mašnem nagovoru je vzpodbujal svoje rojake, naj ohranijo navade od doma: vsakdanjo molitev, nedeljsko sv. mašo in zvestobo v veri. Po maši je društvo *Slovenska krajina* pripravilo v restavraciji rojaka Skaperja kosilo za več kot 90 oseb. Popoldne je bil blagoslov v kapeli, nato pa spet srečanje v restavraciji do večera ob prepevanju slovenskih pesmi. Ugotovitev kronista: „Naši Prekmurci spoštujejo in ljubijo svoje duhovnike!“

OH, TA PUST...

„V pustnih dneh nekateri ljudje kar ponoré. Toda dokler je njihovo bedačenje v skladu z božjo postavo, dokler ne krši postav človeške dostojnosti in ne spravlja v nevarnost nedolžnosti, naj še bo. Toda čuvati se je treba, da se ne daje nobeno pohujšanje. Saj je vsem znano, kako hitro so ljudje pripravljeni slediti slabemu zgledu in kako težko jih je pridobiti za to, da bi storili, kar je čednostno.“

OBISK IZ URUGVAJA

„Čast. g. David Doktorič je prišel v Buenos Aires po službenih poslih. 28. februarja je imel službo božjo na Avellanedi in na Paternalu. V svojih mašnih nagovorih je prav posebno poudaril zaupanje v božjo Previdnost, katera nas bo srečno izpeljala iz sedanjega brezupnega položaja v vojni, če bo naša vera in ljubezen do Jezusa dovolj globoka.“

NOV OBISK IZ ČILA

Še en slovenski duhovnik je prišel

hipohondre, ljudi, ki pozorno spremljajo vsako dogajanje v telesu, zaznajo najmanjše spremembe, jih imajo za znamenje resne bolezni, ki jo potem preveč vneti zdravijo; vsak zdravnik ima med svojimi bolniki nekaj takih — in vsi zdravniki vedo, kako težko jim je izbiti iz glave, da niso bolni, pa tudi, kako razočarani so, če jim ne predpišejo kopice zdravil. Če ne gre drugače, iščejo pomoči pri padarjih, se v lastno škodo izogibajo telesnim naporom, nazadujejo v službi, hočejo, da jih vsi pomilujejo in jim strežejo — tako da na koncu zares zbolijo.

Pretirana lahkotnost. Vsak človek lahko z zdravo prehrano, zadostnim gibanjem, opustitvijo alkohola in cigaret, varno vožnjo z osebnim avtomobilom, s preventivnimi pregledi pri zdravniku in z drugim zmanjša verjetnost bolezni in nesreč. Žal mnogi ljudje naredijo malo ali premalo za svoje zdravje. Razlogov je več. Tako na primer pravijo nekateri, da rajši živijo manj časa pa dobro, kot dolgo in slabo. Tak pogled na življenje je seveda povsem zgrešen. Poglejmo si samo kronične alkoholike; ne samo da živijo v poprečju deset let manj, še tisti čas živijo bolj bedno kot polno življenje. Drugi se tolažijo, da njih

ne bo zadelo, saj konec koncev vsem alkoholikom ne razpadejo jetra in vsi kadilci ne umrejo za rakom. To je res. Spregledajo pa, da je verjetnost ciroze jeter ali raka v tem primeru nekajkrat večja, in še bolj, da alkoholiki in kadilci dvakrat, petkrat ali desetkrat bolj

pogosto zbolijo za številnimi drugimi boleznimi.

Kaj sledi iz vsega tega? Če sodimo v eno od teh skupin ljudi, potem nam ne preostane drugega, kot da skušamo zmanjšati tveganje obolevnosti s tem, da spremenimo svoj značaj.

VRBA, Prešernov rojstni dom

na obisk iz Čila. Č. g. Štefan-Pišta Sočak je bil rojen v Severni Ameriki, štirileten je prišel v Bukovnico pri Bogojini. Vstopil je k salezijancem in imel lani v decembru novo mašo v Santiago de Chile. Na poti v Bolivijo, kjer bo poučeval v semenišču v La Paz, se je oglasil na Avellanedi. Dvakrat v mesecu marcu je daroval sv. mašo med prekmurskimi rojaki, pridigal pa je g. Hladnik, „ker se novomašnik ni upal govoriti po naše. Prav posebno veselje so mu pripravili pevci, ko so ga med sv. mašo tako ganili, da so ga solze polile.“ Poslovilno kosilo je bilo pri Ivaniču v Sarandí.

KAM BOSTE POSLALI OTROKE V ŠOLO?

„Na Paternalu, na ulici Paz Soldán 4924, deluje že šest let slovenska šola kot 'postescolar'. Lepo število slovenskih otrok je že bilo deležno blagodati te šole in starši niso mogli najti dovolj besed zahvale častitim sestram, ki so jim otroke tako lepo vzgojile. 15. marca se ta šola zopet odpre in bo imela notranje in zunanje gojence. Poskrbite za dobro vzgojo vaših otrok in da se nauče tudi materinega jezika.“

PARTIZANSKE ČETE SO DRUGAČNE

„V zadnjih mesecih prihaja vedno več vesti iz Jugoslavije o takozvanih partizanskih skupinah. Komunisti so postali vodilni element tega gibanja, ki uživa podporo Moskve. Često prihaja do spopadov med četniki generala Mihajlovića in partizani.

Ta naraščajoči boj med četniki in partizani — o katerih bi človek mislil, da se bodo združili v cilju uničenja skupnega sovražnika — pomeni več nego le manifestacijo krčev, v katerih se zvija Jugoslavija. To je obenem nov izraz prastarega konflikta, ki že dolgo razdvaja balkanske narode. Jugoslavija gleda deloma v Rim in proti zahodu, deloma pa v Carigrad in proti vzhodu. Rusko zanimanje za jugoslovanske partizane je več nego neposredni interes do tega, da nadlegujejo Nemce. To zanimanje je dalekosežno in mnogi opazovalci so mnenja, da postavlja Rusija tu mejni-

ke svojih zahtev na povojnem Balkanu.“

UMRLI SO

„Tragične smrti je preminul **Hamlet Cesar**, doma iz Nabrežine. Po bridkih dogodkih, ki so ga zaporedoma obiskovali, je njegovo zdravje tako opešalo, da je moral v bolnico, kjer je bil več dni sploh brez zavesti. Pozneje je iskal pomoči v bolnici za živčne bolezni, kjer ga je napadel nek zblaznel bolnik, ki je izdril okenski križ in je zadal rojaku smrt.

V Rosariju je nagle smrti končal življenje **Ignac Vodopivec**, doma iz Komna na Vipavskem. V Argentino je prišel pred 16 leti in je bil zelo dober delavec, ki si je kmalu privarčeval, da je poklical svojo družino sem in so si ustanovili prijeten dom. Toda sreča mu ni bila mila. Obolél je na živcih in je trpel neozdravljivo tri leta. Ta bolezen ga je spravila v grob.

Nesrečna smrt je zadela **Alojzija Štolfa**, starega 27 let, doma iz Šute pri Komnu. Do smrti ga je povozil vlak v Floresu. V Ameriko je prišel pred 12 leti.

Za vedno je zatisnil oči **Štefan Hajdinjak**, star 43 let, doma iz Bogojine v Prekmurju. Tudi on je hitel v svet, da bi preskrbel svoji družinici boljše življenje, toda kmalu ga je zadela bolezen, ki je ovirala njegove lepe načrte več let. Pozneje se je opomogel, poklical sem svojo družino in so živeli vzorno življenje krščanske družine. Na nesrečo je prišel v tako delo, ki je njegovemu že slabemu zdravju skopalo rani grob. Za njim žaluje žena, dve hčeri in en sin, še vsi mladoletni. Doma pa ima še eno hčer.“

PRED 50 LETI (1953)

FEBRUAR

Pustne dneve (od 14. do 17. februarja) so slovenski fantje in dekleta v Buenos Airesu izrabili za **zaprte duhovne vaje**. Fantom (68), je govoril Alojzij Košmerlj; dekletom (125) pa dr. France Gnidovec.

Slovenski dekliški krožek v Mendozi si je na prvem občnem zboru izvolil naslednji odbor: predsedni-

ca Anica Pustovrh, tajnica Francka Triler in blagajničarka Ančka Bajda. Krožek je odsek SDO v Buenos Airesu.

V Mendozi so imeli **odprte duhovne vaje** za vse Slovence. Vodil jih je župnik Stanko Kavalarič iz La Toma, provinca San Luis, ki je v trinajstih govorih podal „obilico lepih in koristnih naukov.“

V istem času sta **dušna pastirja Albin Avguštin in Milan Povše obiskala rojake v Bariločah** (1630 km iz Buenos Airesa; z vlakom 41 ur vožnje). Poskrbela sta za duhovno obnovo in nato blagoslovila križ na vrhu gore Capilla (nad 2100 m), ki so ga postavili slovenski gorniki.

Po prizadevanju župnika Janeza Hladnika se je v slovenskem naselju v Lanusu ustanovilo društvo **Sociedad de Fomento Villa Eslovena**. V odbor so bili izvoljeni: predsednik Ignacij Glinšek, podpredsednik Anton Zajc, tajnika Anton Gorše in Slavko Reven, blagajnika Anton Gale in Jože Čampa, odborniki pa Jože Rome, Janez Lužovec, Franc Stanovnik, France Jager, Jurij Jereb, Rudolf Rozina, Lojze Levstik in Anton Burja.

MAREC

8: **Društvo Slovencev** v Buenos Airesu je priredilo **proslavo 70-letnice škofa Rožmana**. Proslava je obsegala pevske, glasbene in recitacijske točke: pevske sta podala zbor Gallus in cerkveni zbor iz Ramos Mejije, na klavir sta igrala Ančica Kralj in prof. Jože Osana, na violino Alojzij Šonc, recitacije so obsegale poezije Ivana Preglja, dr. Tineta Debeljaka in Adolfa Škrjanca. Učiteljstvo je pripravilo otroški prizor z naslovom: **Slovenska mladina svojemu škofu**. Govorniki so bili trije: predsednik **Društva Slovencev** inž. Albin Mozetič, ki je prebral tudi pozdravno spomenico; rektor slovenskega semenišča dr. France Gnidovec in Marijan Marolt. Ta dan je bila dopoldne pri vseh slovenskih službah božjih nabirka za bolne begunce v Evropi, ki je „nad vse pričakanje“ lepo uspela.

Tudi igralska družina **Gong** je proslavila 70-letnico škofa Rožmana z elitnim komornim večerom, na katerem

+ ODŠLA STA +

Jože Grabnar

Rojen je bil 19. februarja 1939 v Št. Vidu pri Stični, kjer je tudi hodil v osnovno šolo. Življenje Slovencev med drugo svetovno vojno in revolucijo na Slovenskem ni potekalo normalno in v miru. Za Jožeta se pa življenje ni normaliziralo niti po koncu vojne. Saj se je zaradi partizanske polastitve domovine njegov oče prav tedaj ločil od družine in odšel v tujino, da si je rešil življenje. Takrat je imel Jože komaj šest let, zato je ostal doma z mamo in

sestro. Z očetom so se spet srečali šele po desetih letih v Argentini, kamor jih je pripeljala ladja Linea C leta 1955. Šele takrat je komunistični režim dovolil, da so smele emigrirati družine, ki so imele očete zunaj države, zaradi svetovnega pritiska od zunaj.

Njegov oče, zidar, si je sezidal hišo v kraju Villa Sarmiento, ki spada pod Ramos Mejijo. Tam je živela družina potem nekaj časa skupaj. Jože se je po prihodu v Argentino pridružil očetu pri delu in se ob njem izučil za dobrega zidarja. Ob nedeljah si je poiskal družino med fanti, ki so gojili šport in se drugače povezovali pod okriljem SFZ. Bil je zelo družaben, zgovoren in vedno s šalo na ustih.

Leta 1969 se je poročil z Malko Grošelj v salezijanski cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji. Poročil ju je g. Janko Mernik. V bližini atovega doma je Jože kupil zemljišče in si sezidal lastno

hišo, ki mu pa, žal, ni bila usojena. Ko so gradili avto cesto (Acceso Oeste), so jo zarisali čez njegovo hišo in zato je bila porušena, kot toliko drugih v tistem kraju. Njemu jo je država odplačala, da si je leta 1983 kupil zgrajeno hišo v bližini salezijanskega zavoda v Ramos Mejiji, kamor se je preselil z družino. Jože je bil oče petih otrok: Veronike, Marjane, Markota, Martina in Andreja, ki so hodili ob sobotah v Slomškov dom v slovensko šolo, ob nedeljah pa k „slovenski“ maši. Jože je rad priskočil na pomoč pri delu v ramoški skupnosti.

Pred nekako petimi leti je začutil prve težave z zdravjem. Večkrat se je počutil tako slabo, da je moral iskati pomoč pri zdravnikih. Ko ga je napadla slabost ali vrtoglavica, sam sebi ni hotel verjeti, da je bolan. Šele ob zadnjem napadu, se je tako slabo počutil, da je želel kar doma umreti. Odpeljali so ga v bolnico, a že naslednji dan, 26. junija 2002, je umrl. Sorodniki, znanci in prijatelji, rojaki in domačini, smo ga kropili na domu, kjer je krajevni dušni pastir g. Franci Cukjati tudi imel pogrebno

mašo, preden so njegovo krsto odpeljali na pokopališče Villegas.

Jože, ki je bil vse življenje zidar in vaje težkega, trdega dela, je bil proti pričakovanju mehka duša. Rožni venec, ki mu ga je dala stara mama za spomin, je vse življenje nosil s seboj. In molitvice, ki se je naučil od nje kot otrok, jih je redno molil vsak dan tudi kot mož - do zadnjega!

Naj bo čim prej deležen vseh božjih obljub v življenju brez konca, ki se mu je odprlo z njegovo smrtjo!

Inž. Milan Ecker

Zakoncema Emilu Eckerju in Tereziji Novotny se je 31. marca 1921 rodil v Ljubljani edini sin Milan. Oče Emil, častni član mesta Ljubljane, je bil lastnik že stoletnega inštalaterskega podjetja, strokovnjak v svoji obrti, saj je on kvalificiral nove obrtnike, znan po svoji dobrotljivosti in navdušen lovec. Kot zaveden Slovenec je ustanovil slovenski Kennel klub, za protitež nemškemu na naših tleh.

Milan je osnovno šolo, realno gimnazijo in univerzo obiskoval v Ljubljani, slednjo

je predstavila prizor iz Claudelovega *Marijinega oznanjenja*, v drugem delu pa prizor *Opoldanski delež*, vse v režiji Nika Jeločnika. Ob tej priložnosti je izšla tretja številka revije *Oder*.

Slovensko semenišče v Adrogué, ki se je preselilo iz San Luisa, je sredi marca začelo s svojim rednim delom. Bogoslovcev je deset. Gimnazija je polnoštevilno zasedena. Stroške za vzdrževanje delno prispevajo Slovenci v Argentini, ostalo pa škof dr. Gregorij Rožman ter rojaki v ZDA in v Kanadi.

14: Umrl je Ludvik Pernišek SDB v mestu Bahía Blanca. Kot salezijanski bogoslovec je leta 1926 odšel v Argentino in bil leta 1930 posvečen v duhovnika. Od tedaj do svoje smrti je deloval kot misijonar med Indijanci po

Patagoniji, pa tudi med slovenskimi rojaki na jugu Argentine.

17: Umrl je Vinko Lovšin v Buenos Airesu, bivši župnik v Litiji. Sodeloval je v mesečni reviji *Duhovno življenje* kot prevajalec francoskega pisatelja Pierre L' Ermit-a in pisal stalno rubriko *Po svetu*.

22: Vse maše po slovenskih dušnopastirskih središčih so se to nedeljo, ko je bil na obisku v Londonu jugoslovanski predsednik Tito, darovale za žive in mrtve žrtve brezbožnega komunizma v Sloveniji.

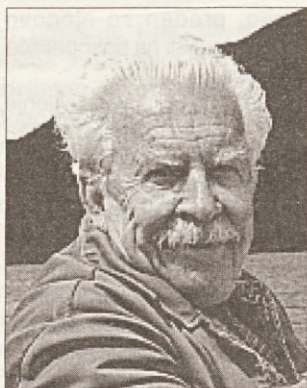
24: Umrla je s. Olga Ponikvar v Buenos Airesu, sestra pokojnega msgr. Ponikvarja v ZDA. 52 let je bila usmiljenka. Več let je bila učiteljica v Carigradu. V Argentini je delovala od leta

1929.

29: Materinsko proslavo so priredili člani SFZ, članice SDO ter ljudskošolski otroci z učiteljstvom v kletnih prostorih kolegija na Belgrano.

29: Na cvetno nedeljo so bile **slovenske duhovne obnove** na štirih krajih: v Lanusu jih je vodil Tone Škulj, v Ramos Mejiji France Novak, v San Martinu duhovni svetnik Karel Škulj in dr. Filip Žakelj, v San Fernando pa prvič Vinko Flek. Že pred tem so bile obnove v Floridi, kjer sta jih vodila Alojzij Košmerlj in Albin Avguštin, nato je v San Justu pridigal Jože Jurak, v Quilmesu pa Matija Lamovšek.

29: V Mendozi so uprizorili Weiser-Savinškovo dramo *Luč z gora*, katero je režiral Rudi Hirschegger.

že v dobi II. svetovne vojne in je študij povezoval z delom v očetovem podjetju. Po očetovi želji, da bi on prevzel vodstvo podjetja, se je vpisal na inženirsko fakulteto, akoravno je njega vlekle gozdarstvo. L. 1942 je bil v sloviti italijanski raciji v Ljubljani zaprt in interniran v Gonarsu za dobo devetih mesecev, in sicer zato, ker se je kljub nemškemu priimku izjavil za Slovenca. Takoj po nastopu komunističnega režima l. 1945 je pa bil spet zaprt, tudi zaradi svojega nemškega priimka.

Po petih mesecih zopora je položil na univerzi v Ljubljani zadnja dva izpita in diplomiral kot civilni inženir oktobra 1945. Na univerzi je bil zaposlen na inženirski fakulteti kot asistent na katedri za visoke gradnje. Toda že 17. decembra 1945 je pa bil s svojo družino izgnan iz Jugoslavije kot Nemec, in sicer s prvim takim transportom.

Družina se je nastanila v Avstriji. Milan je na univerzi v Gradcu revalidiral svojo diplomu maja 1947. Mesec kasneje se je poročil z Miro Krombholz, tudi pregnanko zaradi nemškega priimka in s katero sta imela tri sinove: Damjana, Tomaža in Martina, ki so vsi profesionalci.

Po revalidaciji diplome je postal asistent rektorja univerze v Gradcu, da je sodeloval zelo uspešno pri tedaj po vsej Evropi slovitem železniškem projektu Sem-

mering proge do Dunaja.

Inž. Milan je imel lepe izglede na uspeh v Kanadi, a mu to ni bilo usojeno. Dvakrat se je bil prijavil pri tozadevni komisiji, pa je bil odbit, kajti tedaj so Kanadčani iskali samo delavce. Kako leto kasneje so pričeli nabirati tudi profesionalce, tedaj se je pa Milan z družino že nahajal v Argentini, kamor so prispeli v februarju 1948. Najprej so se nastanili v Villa Ballesterju pri Buenos Airesu ter tam bivali skozi 22 let, nato so se pa preselili v stanovanje v mesto samo in sicer v četrt Belgrano.

Najprej je inženir Ecker devet let delal v največjem gradbenem podjetju v Argentini Compañía General de Construcciones, v oddelku železobetonskih računov visokih gradenj. Nato je z istim poslom pričel na svoje.

Zaposlen v tistem podjetju je že leta 1952 spoznal Bariloche (podjetje je gradilo bariloško katedralo) in od tedaj naprej je vsako poletje prihajal v Patagonijo s svojo družino, da je bila na taborjenju v tesnem stiku s naravo. Če je bila možnost, je neskončno užival kot strasten ribič in neutrudljiv lovec. Ljubezen do življenja v prirodi sta inž. Ecker in ga. Mira prenesla tudi na svoje sinove.

Kot cenjen lovec in konzervacionist z evropsko tradicijo se je strokovno udeleževal v najbolj znanih argentinskih lovskih klubih in bil deset let predsednik komisije za merjenje trofejev, za kar je direktno raportiral na mednarodni sedež v Parizu. Za vse dolgoletno delovanje in trud za ureditev argentinskih lovskih zakonov je bil po izrecnem priporočilu mednarodnega lovskega sedeža visoko odlikovan.

Bil je član osrednjega društva Zedinjena Slovenija. Zaradi bližine se je pa družina Ecker predvsem udinjala v domu v Carapachayu.

Kratke novice

MEXICO CITY — Obisk svetega očeta v mehiškem glavnem mestu je vplival na zmanjšanje kriminala. V treh dneh papeževga obiska je bilo manj kriminalnih dejanj kot jih je običajno na en sam dan. Mexico City ima okrog 22 milijonov prebivalcev in temu primerno dosti vsakovrstnega kriminala. (*Ave Maria*)

ZAGREB — Božično drevo bo papežu Janezu Pavlu letos darovala Hrvaška. Darovanje božičnega drevesa neke države Vatikanu ima tudi pomembno politično in medijsko razsežnost, saj zajema prihod v Rim najvišjih predstavnikov te države, avdienco pri svetem očetu, pogovore s člani Rimske kurije in kulturni program na Trgu sv. Petra. (*Ave Maria*)

Akoravno inž. M. Ecker ni bil udeležen pri kakih odborih, je pa veliko sodeloval praktično z vsemi krajevnimi domovi s tem, da jim vse zaželenne gradbene račune izdeloval brezplačno.

Že v začetku osemdesetih let sta zakonca Ecker kupila v Bariločah manjšo, a zelo lično hišo za poletno uporabo. Za stalno sta se nastanila v njej pred deseti leti in se priključila bariloški slovenski skupnosti, kakor tudi verskemu občestvu ter kmalu postala zelo priljubljena.

L. 1999 je inž. Milana Eckerja zadela možganska kap tako hudo, da je bil približno šest mesecev skoraj nepriseben. Nato si je pa opomogel in s trdo voljo in neprecenljivim sodelovanjem soproge ge. Mire je kar na novo zaživel. Sredi leta 2002 sta se zakonca podala za dva meseca v Buenos Aires, kjer sta se mogla srečati z vsemi tremi sinovi in njihovimi družinami, se jim globoko posvetiti ter jih srčno uživati, kot starša in stara starša.

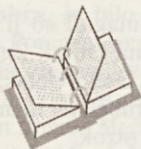
Inž. Milan Ecker je bil velik rodoljub, kar „zagrizen Slovenec“, kljub nemškemu priimku. Zelo je cenil slovensko pesem, posebno še narodno. Zato je bil zanj poseben praznik nastop Mendoškega pevskega zbora in Mendoškega okteta zadnji konec tedna pretekle-

ga septembra v Bariločah. Kaže pa, da se je ravno takrat nahladil, čez tri dni obležal, nato bil interniran, dobil tam srčni infarkt ter, kot njega posledica, naslednji dan v nedeljo, 6. oktobra 2002, umrl.

Inž. Milan Ecker je bil vselega značaja. Sangvinik in kolerik, kakor je pač nanese: borben tip! Bil je tudi zelo ali celo preveč odkrit in velik poštenjak, kar mu je prineslo v življenju precej grenkih trenutkov. Bil je zelo razgledan in poleg slovenščine je obvladal še pet jezikov.

Kot že povedano, je bil inž. Milan Ecker po duši gozdar in ljubitelj vsega, kar je v prirodi. Zato je velemesto mrzil. Ribolov je bil zanj pravi življenjski oddih in tedaj je vedno planila na dan vsa njegova žilavost, kot je razvidno na priloženi fotografiji z uplenjeno ribo, kjer je slikan že po okrevanju po omenjeni možganski kapi.

Inž. Milan Ecker je imel zelo bogato in pestro življenje, a tudi zelo težko, kajti veliko preizkušenj je moral prestati ter se često boriti za obstoj. To mu je dalo veliko življenjsko modrost. Odšel je s tega sveta gotovo v zavesti, da so njegovi sinovi in njih družine na pravi poti in da tudi oni prenašajo ljubezen do prirode in pristnega, poštenega življenja na naslednje rodove.

iz naše kronike

METKA MIZERIT

• **Odbojarska ekipa „Zedinjena Slovenija“** je 11. oktobra odpotovala na turnejo v Slovenijo. Na programu so imeli več tekem; najprej so igrali z Žirovnico, kjer so zmagali 3-1. V Radovljici so nastopili proti starejši ekipi bivših odbojkašev ter zmagali 3-0. Zadnjo igro so odigrali z Olimpijo, ki je v Sloveniji ekipa 1. lige. Tukaj pa so bili premagani, čeprav so na igrišču pustili „dušo in telo“, kakor so sami poročali. Med tem časom so obiskali razne kraje Slovenije, kakor Ljubljano, Bled, Brezje (tu so imeli tudi sv. mašo), Koper itd. Sprejeli so jih razni poslovni možje in jih bogato pogostili. Po uradnem programu so se nekateri vrnili v Argentino, drugi pa so porabili še nekaj časa za osebne obiske. Vsi pa so očarani nad lepotami Slovenije in gostoljubnostjo njenih prebivalcev.

• **Zveza slovenskih mater in žena** je imela v četrtek, 7. novembra, svoj redni občni zbor, na katerem je bila ponovno izvoljena za predsednico gospa Pavlina Dobovšek. Njej ob strani stoji odbor in sicer: podpredsednica Metka Mizerit; tajnica Mirjam Rant; blagajničarka Tončka Rožanc; kulturna referentka Irena Fajdiga; gospodinji Pavla Škraba in Marija Slabe. V nadzornem odboru so: Pavla Kremžar, Pavči Eiletz in dr. Katica Cukjati. Dobrodelni odsek sestavljajo: prelat dr. Jure Rode, Tončka Rožanc, Pavlina Dobovšek in Metka Mizerit. Širši odbor: Mirjanka Voršič, Marjeta Stariha, Polona Makek, Anica Zakrajšek, Helena Oblak, Lojzka Dimnik, Vida Pograjc, Saša Omahna, Esther Smrdelj, Marija Grbec, Jelica Stariha in Martina Lavrič. Duhovni vodja, prelat dr. Jure Rode. Predsednice krajevnih odsekov: Berazategui Brigita Vidmar, Carapachay Helana Gričar, Lanus Francka Jemec, Pristava Kristina Jerovšek, Ramos Mejía Pavla Škraba, San Justo Nežka Kržišnik, San Martín Ančka Podržaj, Mendoza Marjana Žumer, Miramar Metka Mihelič.

Pod vodstvom Pavle Škraba so gospe tudi letos pripravile 62 božičnih paketov. Organizirale so srečelov ter ponudile v

prodajo božične razglednice. Izkupiček je za pomoč potrebnim rojakom. V četrtek, 5. decembra, je bila redna seja in nato razgovor z gospodom Stanetom Kerinom, direktorjem Karitas ljubljanske nadškofije.

• V nedeljo, 17. novembra, so odprli poletno sezono na **Naši domačiji**. Gospod župnik Toni Bidovec je blagoslovil obnovljen prostor in lepo kapelico Marije Pomagaj, ki jo je izdelal g. Tone Oblak. Blagoslovil je tudi vodo v bazenu. Po skupnem kosilu so, ob tridesetletnici, podelili priznanje delovnim članom, nato pa so sledile igre in kopanje do večera.

• V soboto, 30. novembra, je bil **zaključek šolskega leta na Pristavi**. Pri prireditvi so nastopili najmlajši iz vrta in drugi razred. Osmošolci, ki zapuščajo šolo, so recitali pesmi Jančiča in tudi odlomek iz pesnitve Martín Fierro — prevod Tineta Debeljaka. Voditeljica šole prof. Marjana Hribar Vivod se je poslovila od odhajajočih učencev, jim izročila slovenski šopek in knjigo s posvetilom.

Tudi v **Jegličevi šoli ABC po slovensko** so imeli zaključek pouka. Tečaj obiskuje 45 otrok in več odraslih. Otroci so razdeljeni v sedem sku-

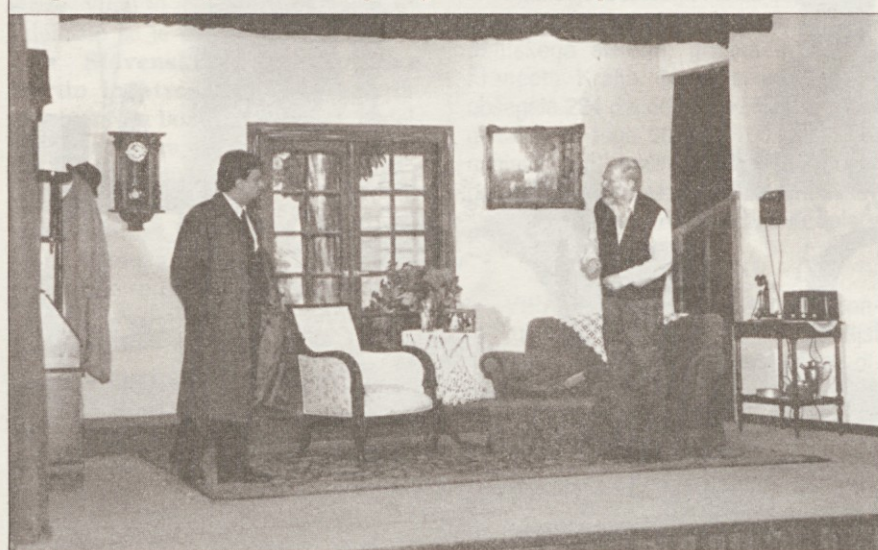
pin, odrasli v tri. Na prireditvi je najprej pozdravila voditeljica tečaja Nevenka Jelenc. Vsi otroci so nastopili in v prizorih pokazali: „En dan v našem življenju.“ Ves nastop, besedilo in pesmi so predstavili v slovenščini. Tudi odrasli so nastopili in sicer z igranjem „Muce coprnice“ in recitacijo odlomka Martina Fierra. Nato so razdelili spričevala in se zahvalili vsem, ki se trudijo pri poučevanju slovenščine. Skupaj so ob božičnem dreveščku zapeli Sveto noč ter pokramljali pri praznični pogostitvi.

Zaključna prireditev Slomškove šole se je vršila v soboto, 30. novembra. Nastopili so vsi učenci. Mlajši s pravljico in pesmimi: Lahko noč, Vrtiljak, Zmaj, Balončki, Klovni, Veseli pust, O prijateljstvu in Nikoli slabe volje. V imenu vodstva učiteljskega zbora je pozdravila lic. Meta Debeljak Vombergar. Zahvalila se je vsem učiteljem, ki so med letom poučevali v šoli in staršem za sodelovanje. Otroci so zapeli pesem o družini, šesti razred je recital Ciciban in čebela; sedmi O Vrba, draga vas domača; osmi pa Mutec Osojski.

Od učencev osmega razreda, ki zapuščajo šolo, sta se poslovila njihova učiteljica lic. Meta Debeljak Vombergar in katehet g. Franci Cukjati. Razdelili so jim spričevala in knjige za spomin. V imenu staršev je spregovoril lic. Martin Dobovšek in se zahvalil vsem učiteljem in sodelavcem.

• **Tudi v Bariločah so zaključili**

Igra A. Casona „Drevesa umirajo stoje“ na Slovenski pristavi — Foto: M. Čeč

li slovenske tečaje. V četrtek, 12. novembra, je imel svojo prireditev Srednješolski tečaj. Najprej je pozdravila voditeljica šole in pohvalila dijake, ki so sodelovali pri raznih prireditvah. Nato pa so dijaki prebrali nekatere pesmi in prozo zdomskih ustvarjalcev: Rafka Vodeba, Milene Merlak, Stefana Tonklja, Tineta Debeljaka, Franca Sodja, Franca Papeža in Karla Mavserja.

V soboto, 30. novembra, pa je bila sklepna prireditev **tečaja ABC po slovensko.** Obiskovalo ga je 17 otrok. Najprej je pozdravila vse navzoče voditeljica Marija Eiletz. Otroci pa so recitirali pesmi: Naša muca in Janičar. Ob živih jaslicah so nato zapeli najbolj znane slovenske božične pesmi. Otrokom so razdelili spričevala in jih pogostili z prigrizkom.

• **Koncert v Slovenski hiši.** V okviru Slovenske kulturne akcije so v soboto, 30. novembra, priredili koncert „Nočnih pesmi“ solisti Cvetka Kopač, Ani Rode in Luka Debevec. Na klavirju jih je spremljal Enrique Morera. Odlično izveden program je obsegal dela: F. Schuberta, R. Straussa, J. Brahmsa, E. Griega, R. Schumanna, P. Tostija, slovensko narodno, G. Faurea, C. Saint — Saensa, L. Delibesa, H. Berlioz, W. A. Mozarta in G. Rossinia.

• **Predsedniške volitve.** V nedeljo, 1. decembra, smo tudi Slovenci v

Buenos Airesu volili v drugi krog predsedniških volitev, ki so se vršile na veleposlaništvu Republike Slovenije. Osebnostno je volilo na veleposlaništvu 681 ljudi, po pošti pa so poslali 63 glasovnic. Od 751 veljavnih glasov jih je Barbara Brezigar prejela 732, Drnovšek pa 19.

• **Šola Josipa Jurčiča v Carapachayu** je zaključila pouk v nedeljo, 1. decembra, popoldne. Po prireditvi je otroke obiskal sv. Miklavž in razdelil darove pridnim učencem.

• V nedeljo, 1. decembra, je tudi **Balantičeva šola zaključila pouk.** V stolnici so imeli sv. mašo, ki jo je daroval župnik Toni Bidovec, pel pa je otroški pevski zbor pod vodstvom Marije Štrubelj in Kristine Šenk. Na prireditvi so spregovorili: predsednica Doma Mici Malavašič, predsednik odbora staršev Tone Malovrh, voditeljica šole gospodična Angelca Klanšek in katehet Toni Bidovec. Duhovit prizor so pripravili učenci osmega razreda, ki so se poslovili od šole in učiteljev. Po prireditvi so vsi dobili spričevala, ki so jim jih razdelile razredne učiteljice.

Za popoldansko prireditev pa so pripravili pravljico Frana Milčinskega „Mogočni prstan.“ Na odru je nastopilo 53 igralk in igralcev, ki so odlično predstavili svoje vloge, da je pravljico vzdušje osvojilo vse gledalce. Za vse to ogromno delo je bila odgovorna mlada, a že izkušena režiserka, Nevenka

Godec Zupanc. Pomagali so ji Ivana Tekavec, Magdalena Oblak Žgajnar, Tone Oblak (scena), Lučka Oblak, Pavle Erjavec in Marko Štrubelj ter mamice in očetje nastopajočih otrok.

• V četrtek, 5. decembra, je bil v Slovenski hiši sestanek **Zveze slovenskih mater in žena.** Po seji so imele gospe razgovor z gospodom Stanetom Kerinom, direktorjem Karitas.

• **V Rožmanovi šoli v San Martinu** so zaključili šolsko leto v soboto, 7. decembra. Sv. mašo je daroval dr. Jure Rode v kapeli kolegija Srca Jezusovega. V dvorani Slovenskega doma je navzoče pozdravil Tone Podržaj. Na prireditvi so nastopili učenci vseh razredov. Najmlajši iz vrtca, prvega in drugega razreda so predstavljali sonce, luno, dež in zvezde; zaplesali so in zapeli: Luna in dežnik. Učenci tretjega in četrtega razreda so povedali pesem Mavrični tobogan. Pridružili so se jim učenci višjih razredov ter zapeli Klobučki sreče. Potem so učenci razložili pojav mavrice pod vidikom znanega fizika, jezikoslovno itd. Slaščičarno so poimenovali po Mavrici in predstavili revijo Mavrica. Neki učenec je celo iskal rime na to besedo. Učenci višjih razredov so predstavili Gregorčičevo pesem Mavrica. Osmošolci so se spomnili Valentina Vodnika in recitirali njegovo pesem Dramilo. Poslovili so se od Rožmanove šole in učiteljev. Predsednik Doma Andrej Rezelj je vsakemu učencu izročil slovensko knjigo. Vera Podržaj, ki je skupino poučevala pet let, jim je v slovo prebrala odlomek Cankarjeve črtice Tuja učenost. Predsednica odbora staršev Magdalena Belec se je zahvalila vsem učiteljem. Sledil je odmor, nato pa je otroke obiskal sv. Miklavž v spremstvu angelcev, ki je nagovoril vse otroke, jih blagoslovil in obdaroval.

• V soboto, 7. decembra, je **Slomškova šola organizirala taborjenje** za vse učence. Vodila ga je Alenka Čop Malovrh. Pomagale pa so ji Helena Rode, Olgi Bohinc, Patricija Mugerli in Luka Šušteršič. Za otroke so pripravili igre, okrasili Slomškov dom z božičnimi motivi: zvečer pa so prepevali pri tabornem ognju. Preспали so v šotorih in se zjutraj udeležili sv. maše.

• V soboto, 7. decembra, je Slomškov dom obiskal sv. Miklavž.

• Na praznik **Brezmadežne**, 8.

Igra „Drevesa umirajo stoje“ v režiji Dominika Oblaka na Slovenski pristavi — Foto: M. Čeč

decembra, je bilo v slovenski cerkvi Marije Pomagaj **prvo sveto obhajilo**. Prvič je prejelo Jezusa v svoje srce 26 otrok s Pristave, San Justa, Carapachaya in Ramos Mejije. Maševal je delegat slovenskih dušnih pastirjev prelat dr. Jure Rode. Otrokom je govoril o važnosti evharističnega življenja in priporočal staršem, naj navajajo otroke k pogostemu prejemanju sv. Zakramenta. Slovesnost praznika je povzdignilo petje Otroškega pevskega zbora Zedinjene Slovenije pod vodstvom Marte Selan Brula. Na orglah jih je spremljala ga. Anka Savelli Gaser. Po sv. maši so se prvobhajanci skupaj fotografirali, nato pa so jih povabili na skupni zajtrk, ki so ga pripravile gospe KA. Otroci so dobili tudi spominske podo-be, ki so jim jih podarili njihovi kateheti.

• Na slovenski Pristavi je bila v soboto, 14. decembra, **veselica mednarodnih plesov**. Prireditev je pripravila pristavska folklorna skupina. Sodelovale so še naslednje skupine: argentinska, hrvaška, irska, mehikanska in ukrajinska.

• V nedeljo, 15. decembra, je bila v Slovenski hiši **duhovna obnova za žene**, ki jo je vodil g. Marjan Vidmar. Udeležilo se je sedemdeset žena, ki so se tako duhovno pripravile za božične praznike.

• V **Rožmanovem domu** je bilo v nedeljo, 15. decembra, vsakoletno srečanje. Pričelo se je s sveto mašo, ki jo je daroval g. **Toni** Bodovec. Nato pa je bilo skupno kosilo, katerega so se udeležili oskrbovanci doma in prijatelji.

• **Barka brez ribiča**; drama, ki jo je napisal Alejandro Casona, na odru v Slovenski hiši. Ker so na praznik Kristusa Kralja v Buenos Airesu prekinili električni tok, gledališka skupina iz Slovenske vasi ni mogla predstaviti pripravljene igre. Igrali so jo 15. decembra v dvorani škofa Rožmana. Režiral je Martin Sušnik, ki je tudi igral glavno moško vlogo — Rikarda Jordana. Nastopili so še: Rotija Grbec, Lučka Mehle, Valerija Burja, Pavlinka Grbec, Marko Palotta, Marko Kocjančič, Andrej Črnak, Boris Rot, Damijan Črnak. Sodelovali so tudi: Ana Watson, Cecilija Stanovnik s sodelavci, Tomi Sušnik in Jože Mehle.

• **Božični koncert v San Justu**. Mešani pevski zbor San Justo je v nedeljo, 15. decembra, priredil lep

božični koncert. Zbor je pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar zapel naše najlepše božične pesmi in s tem rojake pripravil na doživetje božične skrivnosti.

• **Duhovna priprava za božič v Miramaru**. V turistično mesto, kjer žive naši rojaki se je pred božičem podal delegat slovenskih dušnih pastirjev dr. Jure Rode. V soboto, 21. decembra, je obiskal bolnike; v nedeljo pa je maševal v cerkvi sv. Andreja. Pred sv. mašo je bila priložnost za spoved. Med sv. mašo je bilo ljudsko petje, ki je značilno za vse naše verske skupnosti.

• V soboto, 21. decembra, so v cerkvi **Marije Kraljice v Slovenski vasi priredili koncert „Božična idila“**. Vodil ga je Luka Debevec Mayer; nastopili pa so še: Cvetka Kopač, Ani Rode, Andrejka Zupanc, Damijan Ahlin, Matija Debevec, Mirko Grbec, Marjana, Melisa in Luka Martin Debevec. Zapeli so verske pesmi svetovnih klasikov ter pesmi iz slovenske in argentinske božične zakladnice: Adeste fideles; Transeamus; Agnus dei; O, Sanctissima; Gabriel's oboe; Slava Bogu; Pastirci iz spanja; Hark! The herald; Christmastide; Gloria; Les agnes; Von Himmel Hoch; Vamos pastorcillos in Ya llegó la Nochebuena; Noche anunciada; Spi Dete božje; Zveličar nam je rojen; El mirar de María; Minuit chretien; Benedictus; Raduj človek moj; Stile Nacht; in Tolite hostias. Isti program so pevci ponovili v moronski stolnici.

• V nedeljo, 22. decembra, je bila v Slovenski hiši **duhovna obnova za može**. Vodil jo je g. Dane Vrečar SDB. Udeležilo se je dvainštirideset mož.

• **Slovenski pevski zbor San Martin in otroški zbor San Martin** sta pripravila božični koncert v nedeljo, 22. decembra, v kapeli kolegija Presvetega Srca Jezusovega. Zbor vodi gospa Lučka Kastelic.

• **100 let je poteklo od rojstva mons. Janeza Hladnika** in v Slovenski vasi so to obletnico slovesno praznovali v nedeljo, 22. decembra. Sv. mašo v cerkvi Marije Kraljice je daroval superior slovenskih lazaristov v Argentini g. Jaka Barle. V pridigi se je spomnil dela, ki ga je mons. Janez Hladnik opravil za Slovence. Praznovanje se je nadaljevalo v Hladnikovem domu, kjer je goste pozdravil predsednik Stane Jemec. Slavnostni govor je

imel arh. Jure Vombergar. Predsednik Zedinjene Slovenije Tone Mizerit pa je predstavil knjigo — zbornik „50 let Slovenske vasi“, ki opisuje ustanovitev, delo, napore in življenje te edinstvene vasi v Argentini. Knjigo je predsednik podaril vsem povabljenim gostom, drugi pa so si jo lahko kupili. Nato je bilo skupno kosilo, ki so ga pripravile skrbne lanuške gospodinje, mladina pa spretno in hitro postregla.

• **Polnočnica v slovenski cerkvi Marije Pomagaj** v Buenos Airesu. Na sveti večer smo imeli v cerkvi Marije Pomagaj slovesno polnočnico. Sv. mašo je daroval delegat slovenskih dušnih pastirjev dr. Jure Rode za vse žive in pokojne Slovence v Argentini. Slovesnost božične noči je povzdignil pevski zbor iz San Martina pod vodstvom gospe Lučke Kastelic, ki je pol ure pred sv. mašo pel božične pesmi. Sodeloval je tudi otroški zbor. Peli so tudi med sv. mašo; na orgle jih je spremljala gospa Anka Savelli Gaser. Spovedovalo je več slovenskih duhovnikov, da so rojaki imeli možnost prejeti zakrament sprave. Dr. Jure Rode je pri pridigi voščil blagoslovljene božične praznikevsem navzočim. Spomnil se je tudi bolnikov, ostarelih in vseh, ki se niso mogli udeležiti polnočnice. Na božični dan so bile po vseh slovenskih središčih slovesne sv. maše s petjem božičnih pesmi.

Kratke novice

KOSTANJEVICA NA KRKI — V soboto, 13. julija, so v prenovljenih prostorih Galerije Božidarja Jakca odprli novo postavitev stalne zbirke likovnih del akademskega slikarja, grafika in kiparja Franceta Kralja. Nova postavitev bo obsegala 224 del od 453, kolikor jih hrani galerija, od tega 59 slik, 100 grafik, 32 miniaturni v 52 malih plastik. Izbor del in postavitev razstave je opravil umetnikov sin, arhitekt Zlato Kralj, ki živi in dela v Švici. (*Ave Maria*)

VIPAVA — Na delovni tabor v Banja Luko je 4. avgusta odšlo dvanajst mladih iz koprške škofije, večinoma dijakov škofijske gimnazije. Z njimi je ravnatelj Matej Kobal, rektor Vinko Lapajne in profesor Andrej Vovk. Škofijska Karitas v Kopru je v preteklih letih zbrala 16 milijonov tolarjev za ljudi, ki jih je prizadela vojska. (*Ave Maria*)

malo za šalo...

Teta je prinesla na mizo torto in jo postavila pred Marka.

„Koliko kosov boš pojedel?“

„Tli.“

„Reče se tri, ne tli. Dokler ne boš povedal prav, ne dobiš nič. No, koliko kosov boš pojedel?“

„Pet.“

Škot sinu: „Če boš zelo priden, bova šla jutri v slaščičarno, da boš videl, kakšen je sladoled.“

„Me ljubiš?“

„Neskončno.“

„Bi tudi umrl zame?“

„To pa ne. Moja ljubezen je nesmrtna!“

„Poslušaj, tebe pa za tvojim hrbtom obrekujejo.“

„Če me ni zraven, mi je vseeno. Zaradi mene me lahko v moji odsotnosti tudi pretepajo.“

Na koncu predavanja o jezikih vpraša profesor študente:

„Zakaj vedno govorimo o materinem jeziku?“

„Verjetno zato, ker oče nikoli ne pride do besede“, je bilo slišati glas iz ozadja.

„Kako je s shujševalno kuro vašega moža? Ali se že dotakne z rokami prstov na nogi?“

„Dotakne si jih še ne, vidi jih pa že.“

„Vi želite mojo hčerko za ženo? Ali ste z mojo ženo govorili?“

„Sem, vendar mi je vaša hčerka bolj všeč,“ mu odgovori snubec.

Tovarna čevljev je v Afriko poslala dva zastopnika, da bi ugotovila, kakšne so možnosti za prodajo na tem tržišču. Oba zastopnika sta poslala tovarni poročili.

Prvi je sporočil: „Možnosti za izvoz in prodajo čevljev v Afriki so skoraj nične, saj skoraj vsi hodijo bosi!“

Drugi je sporočil: „Možnosti za prodajo so enkratne, saj tu vsi hodijo bosi!“

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Do sprave bo prišlo, ko se bodo žrtve opravičile morilcem.
- Imamo vse pogoje, da začnemo spet graditi socializem.
- Bil sem kolaboracionist: štirideset let sem kolaboriral s komunisti.
- Za človeka, ki je živel 40 let v socialističnem paradižu, je tudi kapitalistični pekel rešitev.
- Vstopajte v lepšo prihodnost ritenski skozi zasilni izhod.
- Zgodovina se vedno prilagaja času, v katerem živi zgodovinar.
- Po fevdalizmu smo podedovali nekaj zapuščenih graščin, po socializmu pa nekaj imenitnih vil in kopico dolgov.
- Rusija naš vzor: prej kot najmočnejša komunistična, zdaj kot najmočnejša mafijska država na svetu.
- Kontrarevolucija je najučinkovitejša tranzicija.
- Naš prispevek Evropi: parola o bratstvu in enotnosti.
- Na prihodnost se poživigamo, živimo le za lepši jutri.
- Vedno so imeli prav, tudi kadar so se motili.

KJE JE KAJ

Sedemdeset let kreposti —

Marko Kremžar 33

Marija, eshatološka podoba

Cerkve — Janez Pavel II. 34

Kristus Kralj — Lojze Kukovica 35

Spet obljubljanje raja

na zemlji 37

Misli za začetek leta Svetega

pisma — Klaus Einspieler 38

Leto rožnega venca 39

Cerkev je vesoljni zakrament

odrešenja - Zvone Štrubelj 40

Janez od Boga —

Silvester Čuk 41

Gospodovo oznanjenje —

Silvester Čuk 41

Mati Terezija iz Kalkute —

Metka Mizerit 42

Angel malih prijaznosti —

Anselm Grün 43

Lojze Grozde, mučenec Marijinega

brezmadežnega Srca —

P. Anton Nadrah 44

Črna suknja — Lojze Kozar ml. 47

Kaj pa prepiri? 48

Vprašujete-odgovarjamo — LK 49

Zanimiva in pestra življenjska

pot mons. Janeza Hladnika 50

Krsti, poroke in smrti

v slovenski skupnosti v Argentini

v letu 2002 52

Freske v zunanji kapeli cerkve

Marije Kraljice miru

na Kureščku 52

V primežu revolucije —

Ivan Lavrih 53

Neuravnovešen značaj pospešuje

bolezen - Dr. Hubert Požarnik 56

Duhovno življenje je objavilo .. 57

Odšla sta 59

Iz naše kronike —

Metka Mizerit 61

Kratke novice 36, 37, 38, 40,

46, 48, 60, 63

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Direktor: mons. dr. Jure Rode - Urednik: arh. Jure Vombergar - Tehnični urednik: Stane Snoj - Članica uredniškega odbora: Metka Mizerit - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4636-0841 - Fax: +54-11-4636-2421 - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L. - EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4362-7215 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

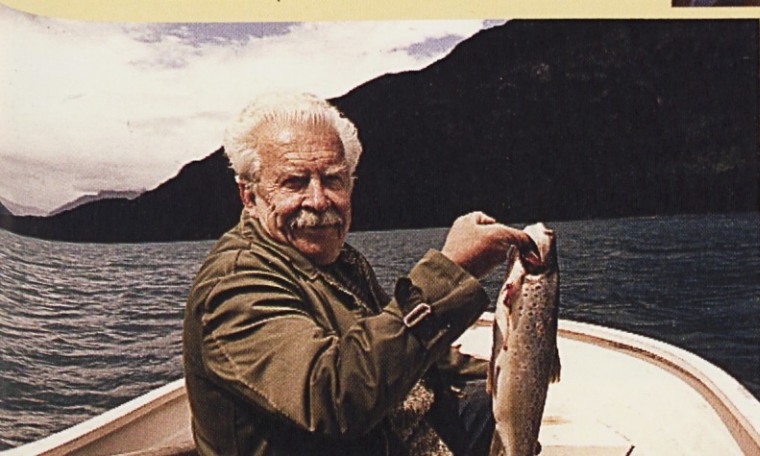
NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2003: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebn) ček na ime: Jorge Rode, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve:

1. Beri razlago teh fresk na strani 52.
2. Po igri „Voda“ na Slovenskem dnevu in obletnici v Našem domu v San Justu so družini Vombergar poklonili spominsko plaketo ob 100-letnici rojstva pisatelja Jožeta Vombergarja.
3. Začetek 35. Pristavskega dne v Castelarju.
4. Moški zbor s Pristave poje na obletnici (Foto: M. Čeč).
5. Inž. Milan Ecker in njegov najljubši hobi, že po okrevanju po možganski kapi.
6. Pridni kuharji na družinsko nedeljo v Našem domu v San Justu (Foto: Lučka Oblak).

Od zgoraj in od leve:

1. in 2. Še dva posnetka s Slovenskega dne v San Justu (Foto: Marko Vombergar).
3. Zastopniki društev na proslavi 35. Pristavskega dne.
- 4., 5., 6. in 7. Igra „Drevesa umirajo stoje“ v režiji Dominika Oblaka na Slovenski pristavi (Foto: M. Čeč).

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena. Director: Mons. dr. Jorge Rode
 Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
 Armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - C101AAI Buenos Aires - Argentina

FRANQUEO PAGADO
 Concesión N° 6395
 TARIFA REDUCIDA
 Concesión N° 2560

Correo
 Argentino
 Suc. 7 Bs. As.